

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ενιστάμενον ἐπὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἔχον παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχόν ἐπὶ τὴν χάριν ἁγνῶν διηρησίας, καὶ ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἁριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΩΝ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμαὶ 100. Ἐξέμνημα δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἀπόκλιον γράσει διατριμ. 50.— Ἀποκλιῶν δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ἑλ. ἐν γένει ὅν ἕλ. ἐκστ. ἀλλήλια 10.
 Ἐξέμνημα καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ
 ΙΑΡΥΘΗ ΤΩ 1879
 ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΗΠΛΑΣΕΩΣ
 Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουθήμερον μηνός.
 ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
 Ὁδὸς Ἐβριπίου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 38ος

Ἐν Ἀθήναις, 26 Ὀκτωβρίου 1929

Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 47

ΑΠΟ ΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΔΕΝΤΡΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

Ἄν κόψουμε ἴσια, ὀριζόντια, τὸν κορμὸν ἐνδὸς μεγάλου δέντρου, θὰ ἴδουμε στὴν ἐπιφάνεια τῆς τομῆς πολλοὺς ἐμμένους κύκλους, ποὺ μεγαλώνουν ὅσο ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸ κέντρο τοῦ κορμοῦ πρὸς τὴν περιφέρειαν. Ἀπ' αὐτοὺς τοὺς κύκλους οἱ φυτολόγοι μποροῦν νὰ λογαριάσουν τὴν ἡλικίαν ὀποιουδήποτε δέντρου: γιὰτί ξέρουν, γιὰ κάθε εἶδος, πόσα χρόνια περνοῦν ὡς νὰ σχηματισθῆ στὸν κορμὸν ἑναὶ κύκλος. Κοιτάζετε, π. χ. τὸν κορμὸν τοῦ αἰωνόβιου αὐτοῦ δέντρου, ποὺ τὸν βρήκα σ' ἑνα γερμανικὸν περιοδικὸν καὶ ὁ φίλος μας **Μανντόφ** εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ τὸν ἀντιγράψῃ: Σερᾶθηκε καὶ ἔπασε τὸ 1891. Ἀπὸ τοὺς κύκλους τοῦ ὅμως βρισκεται πὼς φυτεθῆκε, — ἢ καλύττερα φύτρωσε, — τὸ ἔτος 550. Ἐξῆσε λοιπὸν 1341 χρόνια σωστά. Κι' ἴσως θὰ ζοῦσε ἄλλα τόσα, καὶ περισσότερα, ἂν οἱ συνθήκες τῆς ζωῆς του στὸ δάσος ἦταν καλύτερες, ἢ ἂν δὲν τὸ χάναν σακατέφει οἱ ὀλοτόμοι.

Γιὰτί, καθὼς ξέρετε, τὰ δέντρα εἶναι πολὺ μακρόβια. Ὑπάρχουν στὸν κόσμον δέντρα ποὺ φύτρωσαν πολλοὺς αἰῶνες πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἐδῶ στὰς Ἀθήνας ἀκόμα ἔχουμε τὸν «ἐλαία τοῦ Πλάτωνος», στὸν τόπον ὅπου ὁ μέγας φιλόσοφος τῆς ἀρχαιότητος εἶχε τὴν Ἀκαδημία του. Ἡ ἐλαία αὕτη δὲν εἶναι βέβαια σήμερὰ ἑνα δέντρο μέγαλον καὶ ἀνθρώπου ὡς ὅμως ἀκόμα, καὶ κάθε τόσο πετᾷ ἀπ' τὸν κορμὸν τῆς βλαστοῦς, ποὺ ἀνθίζουσι καὶ καρποφοροῦσι. Οἱ σοφοὶ μάλιστα τῆς Ἑβρώπης, οἱ ἑλλημιστές,

οἱ ἀρχαιολόγοι, θεωροῦν πολὺτιμον δῶρον νὰ λάβουν ἀπὸ φίλον τοῦς Ἀθηναίον, ἢ νὰ κόψουν ἐρχόμενοι ἐδῶ, ἑνα κλαδάκι ἀπὸ τὴν ἀθάνατην «ἐλαίαν τοῦ Πλάτωνος». Ἄλλ' ὡς γυρίσουμε στὸ γερμανικὸν δέντρο. Ἐνας φυτολόγος, ποὺ μέτρησε τοὺς κύκλους τοῦ κορμοῦ του καὶ λογαρίασε ποῖα ἐποχὴ σχηματίσθηκε ὁ καθένας, εἶχε τὴν ἐμπνευσήν νὰ γράψῃ στὸ πλάι τὰ ἱστορικὰ συμβῆντα ποὺ ἀντι-

στοιχοῦν σὲ κάθε ἐποχῇ. Καὶ μποροῦμε νὰ διαβάσουμε: 550, τὸ δέντρο ἀρχίζει νὰ μεγαλώνῃ... 640, καίγεται ἢ βιβλιοθήκη τῆς Ἀλεξάνδρειας... 1000, οἱ Νορβηγοὶ φθάνουσι στὴν Ἀμερικὴ... 1147, δευτέρα Σταυροφορία, — καὶ καθέξῃς. Ἔτσι τὸ δέντρο ἔγινε ἑνα εἶδος Χρονογράφου.

Ὅσο γιὰ τὸν ἄνθρωπον ποὺ βλέπετε στὸ πλάι, ζωγραφίσθηκε ἀπλῶς γιὰ νὰ



παίρνη κανείς, με τη σύγκριση, με τὴν ἑξήκοντα τοῦ ὕψους καὶ τοῦ πλάτους ποῦ ἔχει τὸ κομμάτι αὐτὸ τοῦ κορμοῦ, ποῦ εἶναι στημένο ἔρθιο, γιὰ νὰ φαίνονται οἱ κύκλοι καὶ νὰ διαβάξουνται οἱ ἐπιγραφές.

ALPHONSE DAUDET

Ο ΠΙΤΣΙΡΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

«Θὰ πούλας πορσελάνες!» Ὁταν εἶπα τὸν τελευταῖο στίχο, ὁ Ζάκ σηκώθηκε ἐνθουσιασμένος νὰ χειροκροτήσει. Ἀλλὰ σταμάτησε ασασιωμένος, καθὼς εἶδε πόσο σ' ἔβαρ ἦταν τὰ πρόσωπα ὄλων τῶν καλεσμένων. Κι' ἐγὼ δὲν ξέρω γιατί ἔμεναν ὅλοι ἐτοὶ ἀποσολωμένοι καὶ βουβοί. Ἴσως δὲν κατάλαβαν ὅτι τὸ ἔργο μου εἶχε τελειώσει, καὶ μόνο ἀφοῦ πέρασε κάμποση ὥρα, τὸ πῆραν μυρωδιά.

Καὶ τότε μίλησε πρῶτος — ποῖος νομίζετε; Ὁ τυφλὸς Ἀζλουέτ.

— Μοῦ ἄρεσε πολὺ ποῦ σκότωσαν τὴν πεταλούδα! εἶπε. Καλὰ τῆς ἔκαμν. Ἐγὼ δὲν τις χωνεύω τις πεταλούδες.

Μερικοὶ γέλασαν μ' αὐτὸ κι' ὅλοι ἄρχισαν νὰ συζητοῦν γιὰ τὸ ποίημά μου. Ἐνας ἔλεγε ὅτι ἦταν πολὺ μεγάλο καὶ ὅτι μπορούσα νὰ τὸ περιορίσω σὲ μερικὰ τετράστιχα! Ἄλλος ὅτι ἦταν ἀπομίμηση κάποιου μύθου τοῦ Ἀφρονταίν, κι' ἄλλος ὅτι δὲν ἤξερα καλὰ φυσικὴ καὶ ζωολογία, γιὰ τὸ ἔγραφα πράγματα ἀπίθανα γιὰ τὰ ἔντομα καὶ τὰ πουλιά.

— Μὴν τοὺς ἀκοῦς! μοῦ εἶπε σιγὰ ὁ Ζάκ. Εἶναι σωστὸ ἀριστοῦργημα!

Ὁ Πιερότ δὲν μοῦ εἶπε τίποτα. Ἀλλὰ οὔτε καὶ σὲ κανέναν ἄλλο μίλησε κεῖνο τὸ βράδυ. Φαινόταν ἀπασχολημένος μὲ κάποια σκέψη, καὶ κάπου-κάπου πλησίαζε τὴν κόρη του καὶ μιλοῦσαν μαζί σιγὰ-σιγὰ.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔλαβα ἕνα γράμμα τῆς Καμίλλης μὲ τὰ λίγα αὐτὰ λόγια: «Ὁ μπαμπὰς σὲ θέλει γιὰ νὰ μιλήσετε. Σὲ παρακαλεῖ νὰρθῆς σύντομα». Ἀλλὰ ἐγὼ τότε εἶχα κυριευθεῖ ἀπὸ μιὰ καὶ μόνη ἰδέα: νὰ βρῶ ἐκδόστη, νὰ μοῦ τυπώσει τὸ ποίημά μου. Σκέφθηκα λοιπὸν ν' ἀναβάλω τὴν ἐπίσκεψή μου στοῦ Πιερότ, ὡς νὰ λύσω τὸ σπουδαῖο αὐτὸ ζήτημα.

Δὲν ἦταν καθόλου εὐκολο. Οἱ ἐκδότες ἦταν πολὺ δύσκολοι ἄνθρωποι, κι' ἦταν σωστὸ κατόρθωμα νὰ καταφέρει κανεὶς νὰ τοὺς πλησιάσει. Τοῦ κάκου φοροῦσα καθμέρα τὴ ρεντιγκότα καὶ πήγαίνα μ' ὄλη μου τὴν ἐπισιμότητα. Δὲν με δεχόταν κανεὶς, ἢ ἂν με δεχόταν, ἀνέβαλε κάθε συζήτηση γιὰ τὴν ἐκδοση.

χοὺν αὐτὴ τὴν ὄψη, δταν κοποῦν ὀριζόντια. Ἰπάρχουν δέντρα, ποῦ οἱ κορμοὶ τοὺς μέσα εἶναι σκαμμένοι, κούφιοι, ὅπως π. χ. ἡ ἐλιά. Ἀλλὰ οἱ σοφοὶ ἔχουν ἄλλους τρόπους γιὰ νὰ λογαριάσουν κι' αὐτῶν τὴν ἡλικία.

ΠΕΤΡΟΣ ΠΥΡΓΑΤΟΣ

— Πέραστε τὴν ἄλλη ἐβδομάδα, γιατί τώρα εἶμαστε πνιγμένοι, μοῦ ἔλεγαν παντοῦ.

Πέσασαν ἐτοὶ ὄχτὼ μέρες κι' ἔφτασε ἡ Κυριακή. Ὁ Ζάκ πῆγε κι' ἔφραγε στοῦ Πιερότ κι' ἐγὼ ἔμεινα στὸ σπίτι, γιὰ νὰ ξεκουραστώ. Τὸ βράδυ ποῦ γύρισε, κάθισε στὰ πόδια τοῦ κρεββατιοῦ κι' ἄρχισε νὰ με μαλώνει:

— Ἄκου νὰ σοῦ πῶ, Δανιήλ! Κάνεις ἀσχημα ποῦ δὲν πηγαίνεις ἐκεῖ πέρα. Ἡ καϊμένη ἡ Καμίλλη κλαίει, κι' ὁ Πιερότ ἀπορεῖ μὲ τὴ διαγωγή σου. Ἄ, κάνεις ἀσχημα, πολὺ ἀσχημα! Ἀῦριο πρῆπει νὰ πᾶς.

— Σοῦ τὸ ὑπόσχομαι, Ζάκ, ὅτι θὰ πάω αὔριο.

Τ' ἄλλο ἀπόγεμα πέρασα ἀπὸ τοῦ Πιερότ. Θέλησα νὰνεθῶ ἴσια ἀπάνω στὸ σπίτι, ἀλλὰ ὁ Πιερότ μὲ παραμύευε ἀπὸ τὸ ταμεῖο καὶ δὲν μπόρεσα νὰ ξεφύγω. Μπήκα λοιπὸν στὸ μαγαζὶ καὶ κάθισα κοντὰ του. Κάπου-κάπου μερικές νότες ἀκουγόταν ἀπὸ τὸ παραμάγαζο.

— Κύριε Δανιήλ, μοῦ εἶπε ὁ Πιερότ, χτυπώντας με φιλικὰ στὸν ὦμο, ἔχω κάτι νὰ σοῦ πῶ. Βλέπω πὼς ταιριάζετε μιὰ χαρὰ μὲ τὴν Καμίλλη καὶ σκέφθηκα νὰ σὲ παντρεύω. Ἡ Καμίλλη σὲ θέλει. Ἐσὺ τὴ θέλεις;

— Μὲ ὄλη μου τὴν καρδιά, κύριε Πιερότ, ἀπάντησα ἐγὼ συγκινημένος.

— Μπράβο, μπράβο! Θέλω δηλαδὴ νὰ πῶ... εἶστε μικροὶ ἀκόμη, παιδιὰ πράματα, καὶ δὲν εἶναι καιρὸς. Πρῆπει νὰ περάσουν τὸ λιγώτερο τρία χρόνια, νὰ μεγαλώσετε. Θέλω δηλαδὴ νὰ πῶ, πρῆπει νὰ πιάσεις στὰ χέρια σου κμμια δουλειά. Δὲ λέω, καλὰ τὰ ποιήματα, ἀλλὰ καὶ μιὰ δουλειά. Μάλιστα ἐγὼ, — θέλω δηλαδὴ νὰ πῶ, — ἂν ἦμουν στὴ θέση σου, θάκανα τὸ ἔξῃς: Θέλω δηλαδὴ νὰ πῶ, θάφηναι στὴν ἀκρὴ τὰ ποιήματα, θάμπαινα στὸ κατάστημα τοῦ Πιερότ, θὰ μάθαινα τὸ ἐμπόριο τῆς πορσελάνης, καὶ μέσα σὲ τρία χρόνια ὁ Πιερότ θάκανε τὸ λογαριασμὸ του. Θέλω δηλαδὴ νὰ πῶ, σὲ τρία χρόνια μέσα, σὲ κάνω συνεταῖρο μου στὸ μαγαζὶ καὶ σοῦ δίνω καὶ τὴν κόρη μου... Ἐ, πῶς σοῦ φαίνεται αὐτό, φιλαράκο μου; Καὶ μὲ χτύπησε πάλι στὸν ὦμο, γελώντας μὲ τὴν καρδιά του. Νόμιζε ὅ

καϊμένος, ὅτι ἐγὼ θὰ πηδοῦσα ἀπὸ τὴ χαρὰ μου, μόλις μοῦ πρότεινε νὰ με κάνει συνεταῖρο του καὶ νὰ με βάλει νὰ πούλω πορσελάνες!

Δὲν τόλμησα νὰ τὸν δυσαρεστήσω καὶ δὲν τοῦ ἀπάντησα λέξη.

Ἡ πρόταση αὐτὴ μὲ σάστισε λιγάκι. Ἐρριξα τὰ μάτια γύρω μου κι' εἶδα τὰ πιαιτικά, τὰ γυαλικά τοῦ μαγαζιοῦ, ἀραδιασμένα στῆλες-στῆλες. Μαῦ φάνηκε γιὰ μιὰ στιγμή πὼς με κορόιδευαν καὶ χαμογελοῦσαν, σὰ νὰ μούλεγαν: «Κύριε ποιητῆ, θὰ πούλας πορσελάνες, κύριε ποιητῆ!» Πῶ πέρα, ἦταν βαλμένες στὴ σειρὰ βροσκοπούλες ἀπὸ πορσελάνη, ποῦ ἐμοιάζαν κι' αὐτὲς σὰ νὰ μούλεγαν: «Μάλιστα, κύριε καλλιτέχνη, θὰ πούλας πορσελάνες!»

Πήγαίνα νὰ γάσω τὸ νοῦ μου. Ὁ Πιερότ νόμιζε πὼς ἡ συγκίνηση μοῦ εἶχε κόψει τὴ φωνή.

— Ὅχι τὰ ξαναποῦμε ἀπόψε, μοῦ εἶπε γιὰ νὰ με ἀφίσει γὰ συνελθῶ... Γιὰ τὴν ὥρα, σὺρε ἀπάνω νὰ ἰδεῖς τὴ μικρή, ποῦ εἶναι μοναχὴ καὶ θὰ θέλει συντροφιά...

Ἀνέβηκα ἀπάνω καὶ βρήκα τὴν Καμίλλη στὸ σαλονάκι τῆς, νὰ κεντᾶ ὀλοένα παντούφλες, πλάι στὴ σπουδαία κυρία Τρυμπόν. Δὲν ξέρω ποῖα ἦταν ἡ αἰτία. Ἀλλὰ ποτὲ ἡ δεσποινὴς Πιερότ δὲ μοῦ εἶχε φανεῖ τόσο πεζὴ καὶ τόσο σχολαστικὴ, ὅσο ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Καὶ καθὼς με κοίταζε, περτώντας ὀλοένα τὴ βελόνη τῆς, στὸ ἐργόχειρό τῆς, ἐμοιάζε μὲ τίς πορσελάνινες βροσκοπούλες τοῦ μαγαζιοῦ, ποῦ με περιπαίζαν καὶ μούλεγαν: «Κύριε ποιητῆ, τώρα θὰ πούλας πορσελάνες!» Ἡ καϊμένη ἡ Καμίλλη, ἐκείνη τὴ στιγμή, ἦταν τέλεια «πορσελανοπούλα».

Σὲ λιγάκι, ἦρθε ἀπὸ κάτω κι' ὁ Πιερότ, εὐθύμος, φ'ὄχρος, ἀνυπόφορος. Τὰ «θέλω δηλαδὴ νὰ πῶ» ἔπεφταν βροχή. Φάγαμε ἐπίσημα, κι' ὕστερα ὁ Πιερότ μὲ πήρε κατὰ μέρος γιὰ «νὰ τὰ ξαναποῦμε», νὰ συζητήσουμε τὴν πρότασή του. Ἐγὼ εἶχα βρεῖ πάλι τὴν ψυχραιμία μου καὶ τοῦ εἶπα, ὅτι τὸ πράγμα ἤθελε σκέψη κι' ὅτι θὰ τοῦδυνα ἀπάντηση σ' ἕνα μῆνα.

Ὁ καλὸς ἄνθρωπος ξαφνίστηκε, ἀλλὰ εἶχε τὴν εὐγένεια νὰ μὴν τὸ δείξει.

— Καλὰ, εἶπε, σ' ἕνα μῆνα.

Δὲν ξαναμλήσαμε πιά. Ὡστόσο, ἔλη τὴ βραδυὰ σ' αὐτιά μου ἀντηχοῦσε ἀδιάκοπα ἐκεῖνο τὸ ἀπαίσιο «θὰ πούλας πορσελάνες», καὶ μοῦ φαινόταν πὼς τὸ διέκρινε σὲ κάθε ἤχο ποῦ ἀκουγόταν μέσα στὸ πεζὸ ἐκεῖνο σαλόνι μὲ τὰ γυνιστά, τὰ ἴδια πράγματα καὶ τοὺς ἴδιους ἄνθρώπους, ποῦ ἔλεγαν κάθε βράδυ τις ἴδιες κουβέντες.

Ὅταν γύρισα στὸ δωμάτιο καὶ τὰ διηγήθηκα ὅλα στὴ μητέρα μου τὸ Ζάκ, ἔγινε κι' αὐτὸς ἐξωφρενῶν:

— Τί ἔκαμε, λέει! φώναζε. Ὁ Δανιήλ ἔσπετ νὰ γίνει πορσελανάς! Ἄκοῦς ἐκεῖ, πρόταση μιὰ φορά! Σὰ νὰ ἔλεγαν στὸ Λαμαρτίνο νὰ πούλαει σπέρτα ἢ στὸ Σαιντ-Μπέτ νὰ φτιάχνει σκυῶτες!... Τί κούτὸ κεφάλι αὐτὸς ὁ Πιερότ! Ἀλλὰ δὲν ξέρει ὁ κακόμενος καὶ δὲ φταίει. Ὅταν ἰδεῖ τί ἐπιτυχία θάχει τὸ βιβλίο σου καὶ τί θὰ γράφουν οἱ ἐφημερίδες γιὰ σένα, θὰ ἰδῆς ποῦ θάλλεξει γνώμη.

— Πολὺ καλά, Ζάκ. Ἀλλὰ γιὰ νὰ γράψουν οἱ ἐφημερίδες, πρῆπει νὰ τυπωθεῖ πρῶτα τὸ βιβλίο μου. Ἀλλὰ πὼς θὰ τυπωθεῖ; Οἱ ἐκδότες εἶναι ὅλοι ἄγρια θηρία. Κι' ὁ μεγάλος Μπαγκαδάτ ἀκόμη τὰ βιβλία του τὰ τυπώνει μ' ἔξοδα δικὰ του.

— Ἐ, λοιπὸν, καὶ μεῖς θὰ τὸ τυπώσουμε μ' ἔξοδα δικὰ μας! φώναζε ὁ Ζάκ χτυπώντας τὴ γροθιά του πάνω στὸ τραπέζι.

Ἐγὼ τὸν κοίταζα ασασιωμένος.

— Μ' ἔξοδα δικὰ μας;...

— Ναι, μικρὲ μου, μ' ἔξοδα δικὰ μας! Ἀκριβῶς αὐτὸν τὸν καιρὸ, ὁ μαρκήσιος τυπώνει τὸν πρῶτο τόμο ἀπὸ τ' ἀπομνημονεῦματά του καὶ βλέπω καθμέρα τὸν τυπογράφου του. Εἶναι καλὸς ἄνθρωπος καὶ φαντάζομαι πὼς θὰ μᾶς ἔκανε πίσωση. Νὰ τὸν πληρώσουμε ἅμα πούληθεῖ τὸ βιβλίο. Φαντάζομαι πὼς θὰ μείνει εὐχαριστημένος. Ἀῦριο θὰ τοῦ μιλῶσω.

Πραγματικῶς, ὁ Ζάκ τὴν ἄλλη μέρα βρήκε τὸν τυπογράφου καὶ γύρισε ἐνθουσιασμένος: — Τελείωσε! εἶπε θριαμβευτικά. Ἀῦριο κιάλας μπορούμε ν' ἀρχίσουμε τὸ τύπωμα. Θὰ στοιχίσῃ ἐννιακόσια φράγκα, τιποτένια πράγματα δηλαδὴ. Θὰ ὑπογράψω τρία γραμματῖα ἀπὸ τρακόσια φράγκα τὸ καθένα, πληρωτέα κάθε τρεῖς μῆνες. Ἄκουσε νὰ ἰδεῖς πὼς σκέφτηκα; Πούλαμε τρία φράγκα τὸ ἀντίτυπο καὶ τραβάμε χίλια ἀντίτυπα. Θὰ εἰσπράξουμε λοιπὸν τρεῖς χιλιάδες φράγκα — τ' ἀκοῦς, τρεῖς χιλιάδες φράγκα! Πληρώνουμε τὰ χίλια στὸν τυπογράφου, καὶ ἄλλα στοὺς βιβλιοπώλες καὶ σὲς ἐφημερίδες, καὶ μᾶς μένουν χίλια πεντακόσια φράγκα κέρδος καθαρό! Αὐτὸς εἶναι ὁ λογαριασμὸς μου. Δὲν εἶναι θαυμάσιος;

Ἄν ἦταν θαυμάσιος: ἀκοῦς ἐκεῖ!...

Θὰ τελειώσαν ἔτσι τὰ βασανά μου, τὸ κυνήγι τῶν ἐκδοτῶν, οἱ ταπεινώσεις κι' οἱ ἐξευτελισμοὶ καὶ ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, θὰ εἶχαμε καὶ τὰ κέρδη μας. Τί χαρὰ λοιπὸν ἔκλεινο τὸ βράδυ στὸ καμαράκι μας, τί σχέδια καὶ τί ὄνειρα! Καὶ τις ἀκόλουθες μέρες, πόσες μικρὲς χαρὲς, ποῦ τις γεύεται κανεὶς στάλα-στάλα! Νὰ πηγαίνω στὸ τυπογραφεῖο, νὰ διορθώνω τὰ δοκίμια, νὰ διαλέγω χαρτί γιὰ τὸ χρωματιστὸ ἐξώφυλλο, νὰ βλέπω τὸ χαρτί νὰ τραβιέται νωπὸ ἀπὸ τὸ πιεστήριο, μὲ

τις σκέψεις μου—φα, τασθῆτε! — τυπωμένες ἀπάνω νὰ τρέχω δυὸ, τρεῖς, τέσσερις φορές στὸ βιβλιοδέτη, καὶ στὸ τέλος νὰ ἔρχομαι θριαμβευτικά στὸ δωμάτιο, κρατώντας στὸ χέρι τὸ πρῶτο πρῶτο ἀντίτυπο, ποῦ τὸ ἄνοιξα καὶ τὸ φυλλομέτρησα μὲ τρεμάμενα δάχτυλα!... Μὰ ὑπάρχουν στὸν κόσμο μεγαλύτερες χαρὲς ἀπ' αὐτὲς ποῦ δοκίμασε τότε ὁ Πιτσιρικὸς!

Φυσικά, τὸ πρῶτο ἀντίτυπο τοῦ βιβλίου μου ἀνῆκε δικαιοματικὰ στὴν Καμίλλη. Τὸ ἴδιο βράδυ ξεκινήσαμε μαζί μὲ τὴ μητέρα μου τὸ Ζάκ, ποῦ ἤθελε ν' ἀπολαύσει κι' αὐτὸς τὸ θρίαμβό μου, καὶ τῆς τὸ πήγαμε. Μπήκαμε γελαστοὶ καὶ περήφανοι στὸ σαλόνι, β-που ἦταν ὄλος ὁ συνηθισμένος κόσμος.

— Κύριε Πιερότ, εἶπα ἐγὼ ἐπίσημα ἐπιτρέφετέ μου νὰ προσφέρω τὸ πρῶτο μου ἔργο στὴ δεσποινίδα Καμίλλη.

Κι' ἔδωσα τὸ βιβλίο μου στὸ μικρὸ χεράκι ποῦ ἔτρεπε ἀπὸ συγκίνηση. Τὰ μαῦρα μάτια τῆς Καμίλλης μοῦ ἔστειλαν ἕνα βλέμμα γεμάτο ἐγνωμοσύνη, καὶ τὰ χεῖλη τῆς μοῦ εἶπαν ἕνα θερμὸτατο εὐχαριστῶ.

Ὁ Πιερότ ὄμως ἦταν λιγότερο ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν κόρη του. Τὸν

ἀκουσα νὰ ρωτᾷ τὸ Ζάκ, τί θὰ κέρδιζα ἀπ' αὐτὸ τὸ βιβλίο.

— Χίλια πεντακόσια φράγκα, ἀπάντησε μὲ πεποίθηση ὁ Ζάκ.

Κι' ἄρχισαν τότε νὰ συνομιλοῦν σιγὰ-σιγὰ, ὅρα πολλή. Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ἀκούγα τί ἔλεγαν. Ἐγὼ ἀπαλάμβανα τὴ χαρὰ νὰ βλέπω τὴν Καμίλλη νὰ κοιτάζει πότε τὸ βιβλίο μου, πότε μένα, μὲ ἀπειρο θαυμασμό...

Τὸ ἴδιο βράδυ, πρὶν γυρίσουμε στὸ καμαράκι μας, κάναμε μιὰ βόλτα στὰ βιβλιοπωλεῖα, νὰ ἰδοῦμε τί ἐντύπωση ἔκανε τὸ βιβλίο μου σὲς βιτρίνες.

— Στάσου μιὰ στιγμή, μοῦ εἶπε ὁ Ζάκ, νὰ ρωτήσω ἐδῶ πόσα πούλησαν.

Ἐγὼ τὸν περίμενα ἀπέξω, κοιτάζοντας πᾶντα τὴ βιτρίνα. Σὲ λίγο, ὁ Ζάκ βγήκε, χλωμὸς ἀπὸ τὴ συγκίνησή του.

— Φίλε μου, εἶπε, πούληθηκε κιάλας ἕνα! αὐτὸ εἶναι καλὸς αἰώνος...

Τοῦσφιξα τὸ χέρι, χωρὶς νὰ βγάλω μελιά, γιατί, ἀλήθεια, ἡ συγκίνηση μοῦπνιγε τὴ φωνή. Ὑπάρχει κάποιος στὸ Παρίσι, ἔλεγα μέσα μου, ποῦδγαλε τρία φράγκα ἀπὸ τὸ πορτοφόλι του κι' ἀγόρασε αὐτὸ τὸ προῖον τοῦ μυαλοῦ σου.

(Ἀκολουθεῖ) ΜΙΚ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Σ Π Ι Ρ Τ Ο Μ Ο Ν Α Χ Ο

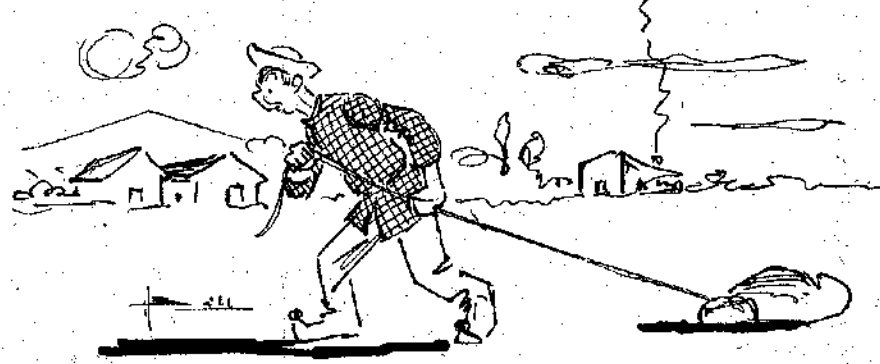
[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Ε'.

Πραγματικῶς, ἡ κυρὰ-Χρήσταινα εἶχε φυλάξει ἕνα μεγάλο κομμάτι ἀπὸ τὸ μωσχάρι ποῦ ἔφαγε, γιὰ τὴν ἀδερφή τῆς τὴν κυρὰ-Γιάνναινα.

— Πᾶθ' το, λέει τοῦ Ἀκειμιά. Θὰ φάτε ἀπ' αὐτὸ δυὸ-τρεις μέρες, καὶ περισσεῖει κιάλα γιὰ νὰ πούλησετε στὴ γειτονιά.

— Μὰ πὼς νὰ τὸ πάρω; λέει ὁ Ἀκειμιάς. Εἶναι πολὺ βαρὺ...



— Φορτώσου το, καλέ, στὴν πλάτη, τοῦ λέει ἡ θειά του, κι' ἂν ἰδρώσης καὶ λίγο ὡς ποῦ νὰ τὸ πᾶς, δὲν πειράζει. Παλιὰρὶ εἶσαι.

— Ἄ, ὄχι! φωνάζει ὁ Ἀκειμιάς. Δὲν ξαναπαθαίνω ἐγὼ αὐτὸ ποῦ ἔπαθαι μὲ τις ρόδες. Ἡ μητέρα μου μοῦ ἔμαθε τὸν τρόπο!

Κι' ἀμέσως παίρνει ἕνα σκοινί, δένει καλὰ τὸ κρέας καὶ φεύγει τραβώντας το πίσω του.

«Ἄ, ἔτσι μάλιστα! συλλογίζεται. Οὔτε θὰ κουραστώ, οὔτε θὰ ἰδρώσω. Ἰδὲς το πὼς τρέχει! σὰ νάχη ρόδες κι' αὐτό!...»

Φυσικά, ἀφοῦ τὸ τραβοῦσε μὲ τὸ σκοινί, τὸ κρέας ἔτρεχε. Ἄλλο ζήτημα τί χάλια γινόταν, καθὼς σερόταν στὰ χῶματα καὶ σὲς λάσπες τοῦ δρόμου...

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ - ΜΑΡΘΑ

Ο ΣΤΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Η ιστορία που θα σας διηγηθώ, δεν είναι καθόλου μακρινή. Και σπεύδω να σας το πω απ' την αρχή, γιατί αν το ξεχνούσα, στο τέλος, ποιος ξέρει σε ποιά χώρα θα νομίζατε πως συνέβη και σε ποιά εποχή!

Κάποιος φίλος, που του θαύμαζα τότε τα όρατα κοστούμια, μου σύστησε θερμά το ράφτη του. (Θα πήγαινε αφού αρχίσει να δει τα καταλαβαίνετε πως δεν πρόκειται για την αρχαία Ελλάδα ή για την Ινδική; — Όχι, γιατί έχω πολλά χρόνια στη ράχη μου, και καθένας θα μπορούσε να υποθέσει πως όλα δεν τάζησα στην Αθήνα). Ο φίλος λοιπόν μου σύστησε το ράφτη του.

— Είναι τεχνίτης, μου είπε, έχει διαλεχτά όραματα, είναι φτηνός, κάνει κι' εύκολιες. Αλλά προπάντων είν' ένας καλός άνθρωπος. Πήγαινε να ιδής. Πήγα κι' είδα.

Ο άνθρωπος που με δέχτηκε στο μικρό εκείνο ραφτάδικο της όδου Σταδίου, μπήκε στην καρδιά μου με τον πρώτο του λόγο, με το πρώτο του χαμόγελο. Μανιάτικο χαμόγελο, φανταστήτε. Α, αυτό να το ξέρετε: δεν χαμογελούν πιά γλυκά άλλοι άνθρωποι στον κόσμο από τους Μανιάτες, ακόμα κι' από τους ασχημούς. Πόσο μάλλον όταν είναι κι' εμπορικοί άντρες, λεβέντες. Έπως δά είναι οι περισσότεροι κι' όπως ήταν κι' αυτός ο ράφτης: όχι πολύ ψηλός, ούτε πολύ χοντρός, μά στιβαρός, καλοδεμένος, τετράγωνος, ανοιχτοπρόσωπος, με σγουρά λιγάκι μαλλιά καστανόξανθα, ξυρισμένος, και με λεπτό μουστάκι που άφηνε γυμνό το μεσαίο εκείνο λακκάκι του χείλου, — κι' αυτό χαρακτηριστικό μανιάτικο. Τα μάτια του όμως, κάτι μεγάλα γκριζά προς το γαλάζιο μάτια, ήταν ά περιγραπτά! Φανέρωναν μίαν αγαθότητα, μίαν ήμερότητα, μιά ψυχική ευγένεια μεγάλη, και χωρίς να είναι καθόλου και μάτια κουτά. Τέτοια, σας βεβαιώ, δεν είδα ποτέ ούτε σε Μανιάτη.

Μάντεψα την καταγωγή του ανθρώπου, γιατί γνωρίζω τους Μανιάτες από χίλια μίλια. Κι' αυτός, που τον έλεγαν Σταύρο Τρίγγα, — δεν είχε, βλέπετε, κανένα όνομα εις εαυτούς ή εις εκούσ, — ήταν άλληθια ένας τύπος. Η συμπάθειά μου, ή εμπιστοσύνη μου, μεγάλωσε όταν έμαθα πως δεν είχε κάνει λάθος. Γιατί τί τα θέλετε! οι πιο καλοί, οι πιο ευγενικοί, οι πιο αίσθηματίες, οι πιο ιπποτικοί Ρωμαίοι που γνώρισα στη ζωή μου, έπυχε ναίαι Μανιάτες.

Δεν ξέρω, μπορεί να με τραβή και το αίμα, (γιατί υπάρχουν μέσα μου και λίγες σταγόνες μανιάτικου αίματος από κάποια προμάμη) μά έχω πάντα την ιδέα πως όμα ένας Μανιάτης είναι κα-

λός, — γιατί θα υπάρχουν και κακοί, μπορεί να μην υπάρχουν; — είναι το τέλειο! Διάλεξα από τα όρατα πραγματικώς όραματά που μου έδειξε ο Σταύρος, και του είπα να μου πάρει μέτρα για κοστούμι και για επανωφόρι.

— Φώναξε τον κύριο Γιάννη, είπε σ' ένα μικρόν όπρητέη.

Περίεργο! μουκάμε άμέσως έντύπωση ό τόνος της φωνής του. — τόνος στοργικός μαζι κι' εύλαβικός, — όταν πρόφερε «τον κύριο Γιάννη». Και σε λίγο, από το έργαστήρι που ήταν στο βάθος του μαγαζιού, βγήκε ένας άνθρωπος, που κοίταξε πρώτα το Σταύρο κι' έπειτα μένα... — Ο άδερφός μου...

— Ω, ήταν περιττό να μου το πουν. Αν και πιό κοντός, πιό μελαχροινός, πιό αδύνατος κι' όχι τόσο καλοκαίωμομένος, ο Γιάννης έμοιαζε τού Σταύρου καταπληχτικά. Είχε προπάντων το γλυκό του χαμόγελο, ίδιο, απaráλλαχτο. Και μόνο απ' αυτό, θα καταλάβαινε κανείς πως ήταν άδέρφια. Και μάλιστα άδέρφια σύμφωνα, μονιασμένα, τρυφερά.

Τραβηχτήκαμε κι' οι τρεις στο μικρό εκείνο καμαράκι με τούς καθρέφτες όπου γίνονταν οι δοκιμές και, στην ώρα μου έπαιρνε μέτρα ο Γιάννης, εγώ έβλεπα την αγάπη που είχαν αυτά τάδέρφια, κι' από τον τρόπο που μιλιόνταν, κι' από τον τρόπο που κοίταζόνταν. Ήταν ακόμα όλοφάνερο, — για μένα τουλάχιστο, που έχω τη συνήθεια να προσέχω στα παραμικρά, αν και πολλές φορές είμαι τυφλός για τα παραμεγάλα, — πως ο Σταύρος, σά μεγαλύτερος και σά γεννιότερος, αίσθανόταν πιό τρυφερά, πιό πατρική, πιό μητρική να πω καλύτερα στοργική για τον μικρό έρω και κάπως άσθενο έκείνο Γιάννη.

Φαίνεται όμως πως αυτός ήταν ο τεχνίτης, αυτός είχε το θαύμασιο ψαλίδι, αυτός κρατούσε τη μικρή, μά διαλεχτή πελατεία του ραφτάδικου. Ο άλλος ήταν απλώς στο μαγαζι, πουλούσε, συμφωνούσε, κρατούσε τα βιβλία, διευθύνε. Όσοσο στην έπιγραφή του καταστήματος, — μιά στενόμακρη, γυάλινη, μαύρη, με χρυσά γράμματα, που έπιανε όλο το πλάτος της φάτσας, — όπρηχαν και τα δυό όνόματα: Α δ ε λ φ ο ι Σταύρος και Γιάννης Κ. Τρίγγα. Τό ίδιο και στις ενικότες και παντού.

— Έμεινα κατευχαριστήμένος, ένθουσιασμένος μπορώ να πω, κι' από το κοστούμι κι' από το παλτό. Κι' επειδή μου έκαναν την εύκολία να πληρώνω ένα τόσο το μήνα και να ράθω, τι θέλω, έπωφελήθηκα για να ναναείσω το ρουχισμό μου κι' έξακολούθησα να κάνω και φορεσιές τη μιά κατόπι της άλλης. Έτσι άπόχρησα σε λίγο, τι μου χρειαζόταν για όλες τις εποχές και, — επειδή δεν ακολουθώ δουλικά τη μόδα, — για κάμποσα χρόνια βέβαια.

— Έπειτα ήρθε ο πόλεμος, ο άποκλεισμός, οι μεγάλες φασαρίες... Πέρασαν τέλος κι' αυτές κι' ήρθε ή ώρα να κάμω πάλι κανένα κοστούμι. Φυσικά, θυμήθηκα τούς άδελφούς Τρίγγα που είχα να τούς ιδώ από τότε. Και μιά μέρα ξεκίνησα για το μαγαζι τους.

— Αλλά, προς μεγάλη μου λύπη, δεν το βρήκα εκεί που τόξερα. Ήταν έν' άνοσοπωλείο. Τι νάγιναν οι καλοί μου εκείνοι; που να πήγαν; όπρηχαν κιόλα;... Αλήθεια δεν είχαν περάσει πολλά χρόνια από την πρώτη μας γνωριμιά; μά σ' αυτό το διάστημα είχαν συμβεί τόσα φοβερά κι' είχαν λείψει τόσοι άνθρωποι!

— Ρώτησα τον άνοσοπώλη Τρίγγα δεν ήξερε. Κοίταξα μερικά έμποροραφτάδικα που ήταν δεξιά κι' άριστερά, μά στις έπιγραφές είδα άλλα όνόματα. Και γύρισα στο σπίτι άπελπισμένος.

— Πάει! λέω της γυναίκας μου έχασα τον Τρίγγα. Και πού θα βρω τώρα τέτοιο ράφτη;

— Μπρά! μου κάνει προχτές ακόμα που περάσα, τίν είδα και.

— Τι λές! Έκει είναι τώρα άνοσοπωλείο.

— Ναι, δίπλα στο άνοσοπωλείο.

— Αλλάξε λοιπόν μαγαζι;

— Έπιασε το διπλανό. Και μάλιστα τώρα πουλά κι' άνδρικά είδη.

— Α, ένα μαγαζι παύχει στις μόστρες πουκάμισα, φακόλ, γραβάτες, δίπλα στο άνοσοπωλείο;

— Ναι, ναι.

— Μά δεν γράφει απέξω ά δ ε λ φ ο ι Τρίγγα...

— Δεν ξέρω τι γράφει απέξω, εγώ όμως είδα μέσα τίν άνθρωπο.

— Τόν Τρίγγα;

— Τόν ίδιο. Έκείνο δηλαδή που πουλά, όχι το ράφτη.

— Α, το Σταύρο... Μά τότε θάνα κι' ο Γιάννης... Αδύνατο να χόρισαν αυτοί... Γιατί όμως έχουν άλλο όνομα απέξω;... Μήν κάνεις λάθος;

— Όχι, είμαι βέβαιη. Τι σημαίνει αν άλλαξε τόνος;... Μπορεί να συνεταρίστηκαν με κανέναν άλλο, να τούς πήρε κανένας άλλος... ξέρω κι' εγώ;

— Δεν ήταν άπίθανο. Τόσο καλοί άνθρωποι, μπορεί και να μουφλούζεσαν και τώρα να δουλεύαν με μισθό στο διπλανό εκείνο μαγαζι, ο Σταύρος σαν πουλητής κι' ο Γιάννης — αν όπρηχε — σά ράφτης. Θα πάω να ιδώ!

— Και την άλλη μέρα πήγα και... είδα. Και πρώτα-πρώτα είδα μπροστά μου ένα Σταύρο άγνωρίστο.

— Είχε γένεια, φορούσε μαύρα, φαινόταν πολύ λυπημένος και, μόλις πρόφερα τόνος του Γιάννη, τα μάτια του, τάζαθά του μάτια, βούρκωσαν.

— Α!... πέθανε;

— Πέθανε!... Τόν έχασα, σε τρεις

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΟΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ όπο ANDRÉ BRUYÈRE

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

— Η σειρά του Ζοζού τώρα. Αυτός άγνοεί τα πάντα! Οι γνώσεις του περιορίζονται σε μιά άτελέστατη άνάγνωση και σ' ένα γράψιμο, ακόμα πιό άτελές. Ξέρει όμως να μετρά ως τα είκοσι, κι' αυτό το δηλώνει με καμάρι. Γι' αυτό το λόγο ο θεός Βαρνάβας όρίζει ότι ο Ζοζός όποτελέση μιά ξεχωριστή τάξη μοναχός του. Περήφανος για την τιμή αυτή που του γίνεται, ο κήρ Ζοζός κάθεται σε μιά γωνιά κι' άκούει τούς άλλους. Η Μαγδαληνή άπαντάει άκριετα καλά στις έρωτήσεις που της όποβάλουν. Η Μαργαρίτα έχει ξεχάσει κιόλας όσα έμαθε. Όσο για την Έλενίτσα, αυτή είναι τόσο δειλαισμένη, ώστε δεν μπορεί να βγάλει ούτε λέξη από το στόμα της. Αντι γι' αυτήν άπαντούν οι άδελφές της και δηλώνουν πως ξέρει όποσδήποτε να γράφη, να διαβάη και να νάριθμη.

— Κατάλαβα, κατάλαβα, λέει ο θεός. Θα κάνη παρέα τού Ζοζού. Κατατροπιασμένη, ή Έλενίτσα κρύβει το πρόσωπο στα χέρια της για να μη δείη τα δάκρυά της. Κλαίει όμως σιγανά, γιατί καταλαβαίνει ότι στο θεό Βαρνάβα δεν άρέσει καθόλου ή μουσική αυτού του είδους.

— Τώρα θα σας ύπαγορέψω να γράψετε, λέει ο θεός. Πάρτε τα τετράδιά σας, θα γράψουν το ίδιο πράγμα κι' οι μεγάλοι κι' οι μικροί, και θα δείη την ίδια άσστηρότητα για όλους.

— Η θεία Άγλαίτα είχε την καλή ιδέα να βάλη στο τραπέζι μολύβια αντί για πέννες και μελάνη. Το μέτρο αυτό ήταν λαμπρό, γιατί όλα τάνίψια της, ίδιως όμως ο Πέτρος και ή Μαργαρίτα, μουντζούρωναν ως και τη μύτη τους ακόμα, όποτε έγραφαν με μελάνη.

— Προσοχή, είπε ο θεός. Αρχίζω. «Μιά φορά ζούσαν στο ίδιο σπίτι τρία κορίτσια και τέσσερα άγόρια. Έκαναν τόσες τρέλες κι' άταξίες, ώστε τα έβαλαν στο μπουντρούμι και δεν τούς έδιναν παρά φωμα έξω για φαί και ξύλο για φρούτο. Ίστερα από μερικές ήμέρες έγιναν, χάρη σ' αυτό το σόστημα, λίγο πιό λογικά. Κατάλαβαν ότι τα καλά παιδιά πρέπει να είναι φρόνιμα και να κούν τούς μεγάλους, αν θέλουν να γίνουν καλοί άνθρωποι όταν μεγαλώσουν».

— Για τον Παύλο και τη Μαγδαληνή το θέμα αυτό ήταν κι' εύκολο και μικρό. Για το Γιαννάκη ήταν ένα παιχίδι. Η Μαργαρίτα όμως κι' ο Πέτρος δεν έκαναν τίποτ' άλλο παρά να βγάζουν τη γλώσσα τους και να μασσουν τα μολύβια τους με την έλπίδα να γράψουν καλύτερα. Μολαταύτα δεν έπέτυ-

χαν παρά να γείμισουν την κόλλα τους με όρνιθοσκάλια, που μόλις τάνι κρυσσε, ο θεός έφριξε.

— Τι είν' αυτά! φώναξε. Περισσότερα λάθη υπάρχουν εδώ, παρά λέξεις. Φρίκη, φρίκη! Όυτε δοκιμάζω καν να τα μετρήσω. Κι' όυτε τη στίχη έχετε κάνει, όυτε τόνους έχετε βάλει. Άσε πιά που οι σειρές σας πάνε θεόστραβα! Η Μαργαρίτα αρχίζει από το πάνω μέρος της κόλλας και τελειώνει στη μέση. Ο Πέτρος δεν έχει ούτε δυό γράμματα στην ίδια γραμμή. Οι μικροί κλαίνε...

— Εμπρός, έλάτε στον πίνακα, διατάζει ο θεός. Μπορεί εκεί να γράψετε καλύτερα. Έλα πρώτος εσύ, Πέτρο!

— Ο Πέτρος αρχίζει να γράφη: «Μοία φωρά ζούσαν στώ ήδειο σπειτη τρεία...»

— Άρκεί, άρκεί, λέει ο θεός. Πήγαινε στη θέση σου. Άς έρθει ή άλλη τώρα.

— Η άλλη είναι ή Μαργαρίτα, που συνεχίζει την αρχισμένη φράση ως εξής: «... κοροίτση με τίσαιρα άγώρια...»

— Καλά, φθάνει, λέει ο θεός Βαρνάβας. Κατάλαβα. Τώρα είναι ή σειρά της άριθμητικής.

— Ο θεός ύπαγορεύει ένα πρόβλημα, που ο Παύλος το γράφει στον πίνακα: «Αν υποθέσουμε ότι ένας μαθητής παίρνει πενήντα λεπτά την έβδομάδα, άμα πάρει δυό άριστά, πόσες έβδομάδες θα χρειασθ ή για να μαζέψη 17,50;»

— Όλα τα κεφάλια τώρα είναι συμμένα στα τετράδια κι' οι άριθμητικές πράξεις γίνονται παρετωδώς. Η Μαργαρίτα πιπιλίζει το μολύβι της σαν καραμέλα με την έλπίδα να βρή τη λύση. Ο Πέτρος ζύνει το κεφάλι του.

— Τέλος ο θεός Βαρνάβας ζητεί τα τετράδια και διαβάει δυνατά ταποτελέσματα. Όπως ήταν έπόμενο, ο Γιαννάκης βρήκε όρθη τη λύση. Ο Παύλος έπίσης. Η Μαγδαληνή δεν είχε παρά ένα μικρό λάθος. Αλλά ο Πέτρος κι' ή Μαργαρίτα βρήκαν τα πιό άπρόοπτα άποτελέσματα. Ο Πέτρος βρήκε ότι ο μαθητής εκείνος θα κερδίση τις 17,50 μέσα σε πενήντα δυό χιλιάδες έβδομάδες! Η Μαργαρίτα, που ήταν πιό όλιγαρκής, βρήκε ότι άρκούσαν τριακόσιες είκοσι έβδομάδες μοναχά.

— Οι λύσεις αυτές προκάλεσαν άκράτη τα γέλια στους μεγαλύτερους. «Ως κι' ο θεός Βαρνάβας χαμογέλασε. Η άμάθεια κι' ή άμυαλοσύνη των παιδιών σε τόσο μεγάλο πιό σημείο, αντί να τόν θυμώσουν, τόν άφοπλίζουν σχεδόν. Συγχαίρει λοιπόν τούς δυό μαθηματικούς και τούς βραβεύει μ' ένα μεγαλοπρεπέστατο μη-

μέρες, στη μεγάλη γρίπη... Μήν τα ρωτάς!... Άς τα!... Και ποτάμι τα μάτια τού Σταύρου... — Και το μαγαζι σας;... — Αυτό είναι... Το δικό μας... — Μά δεν ήταν τότε στο διπλανό;... — Ναι, μά τάφησα και κούθαλήθηκα εδώ, γιατί... μουκάναε κακό μετά το θάνατό του... Κάθε στιγμή μου φαινόταν πως θάνογιε ή πορτούλα εκείνη τού βάθους — τη θυμάστε, — και θάδγαίνε κείνος με τα μέτρα του ή με κανένα τρυπωμένο σακάκι να κάνη δοκιμή... Και ποτάμι τα μάτια τού Σταύρου... — Όσοτε είναι δικό σου τούτο το μαγαζι;... — Δικό μου... Δε ράθω πιά, αφού έλειψε ο τεχνίτης εκείνος, ο χρυσοχέρης, μά πουλώ... όραματά, πουκάμισα... τι βλέπετε... — Και γιατί απέξω έχεις άλλο όνομα;... — Το άλλαξα εγώ... — Αλλάξες τόνος σου;... — Ναι... — Και γιατί;... — Έ, για να τόν έχω στονομά μου κι' εκείνον... Μ' έλεγαν Σταύρο, τόν έλεγαν Γιάννη... Πέταξα λοιπόν το Τρίγγα, ειπώθηκα Σταυρογιάννης κι' έγινε!

— Τότε θυμήθηκα, τότε κατάλαβα: Ναι, στην έπιγραφή του καινούργιου μαγαζιού είχα ιδεί το άγνωρίστο για μένα όνομα Σταυρογιάννης. Έτσι, μόνο του, χωρίς μικρό όνομα, χωρίς άρχικό, χωρίς τίποτα: Άνδρικά είδη, Σταυρογιάννης.

— Είχα συνηνηθεί φοβερά. — Α, πως θα τόν άγαπούσε αυτόν τον άδερφό! τού είπα.

— Άμ εκείνος; μου άποκρίθηκε. Έμμένα είχε και πατέρα του, έμένα κι' άδερφό του. Κι' εγώ πάλι δεν είχα παρ' αυτόν. Τώρα δεν έχω τίποτα, τίποτα!... Και ποτάμι τα μάτια τού Σταυρογιάννη...

— Πήγε μου τώρα: Είχα άδικο στην αρχή που σας είπα, πως θάταν αδύνατο να φαντασθ ήτε πως αυτή ή ιστορία έγινε στην Αθήνα και στον καιρό μας; Τέτοια άδελφική αγάπη!... Κι' όμως!... Είναι γεγονός. Κι' έκτος από μένα, πιστεύω πως στην Αθήνα θα το ξέρουν κι' άλλοι πολλοί.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΡΗΤΑ

81.

— Η Έργασία, Θεού καμάρι, Άν του και σάμα πολυκουράει, Χρυσάφι, άσημ, μαργαριτάρι Στους δουλευτάδες πλούσια μοιράει. Με τη χαρά της διάχνει το φθόνο, Τις κακές σκέψεις εξαεμίζει, Και τόν πιό μαύρον άκόμο πόνο Τόν ναυορρίζει και τόν κοιμίζει.

ΟΗΕΓ

δέν συγγράφως τούς κάνει γνωστό ότι οτέ εξής θ' ανήκουν στο τμήμα όπου θα διδάσκει ή θεία Άγλατα και θα κάνουν παρά με τον Ζοζό και την Έλενίτσα. Κατήντροπιασμένοι κι' οι δυό, τρυπώνουν με μιά γωνιά, κοντά στον Ζοζό που τούς κοιτάζει ειρωνικά.

Ύστερα ήρθε ή ανάγνωση. Ο θεός Βαρνάβας είναι αόστηρός όσο παίρνει. Δέν αφήνει αδιόρθωτο ούτε το παραμικρό λάθος. Έτσι τα παιδιά βάζουν τα δυνατά τους στην ανάγνωση, και ξεφρνιάζονται εξαιρετικά όταν ακουόνε το κουδούνι να τούς φωνάζει για το γεύμα.

Μεσημέρι κιάλας! Ποτέ πρωινό δέν είχε περάσει τόσο γρήγορα από τότε που βρίσκονταν στις Καστανίες. Η τάξη εν σώματι, διευθύνεται στην τραπέζαρία, όπου βρίσκεται κιάλας ή θεία Άγλατα.

Τα παιδιά έχουν μεγάλη όρεξη κι' έτσι καταδροχθίζουν τα φαγητά που αποτελούν τον συνδυασμό της κουζίνας της θείας Άγλατας με την κουζίνα του θεού Βαρνάβα. Έτσι κανένας δέν παραπονιέται για το φαγητό, αλλά όλοι παρατήρουν με κάποια στενοχώρια πώς όλα έχουν αλλάξει.

Στο σπίτι επικρατεί πραγματική κειθάρια στρατιωτική. Η παραμικρή άταξία τιμωρείται αοστήρα. Έτσι ο Ζοζός, που θεωρούσε δικαίωμα του να ψαρεύει τα φρούτα στα πιάτα των γειτόνων του, μπαίνει στη στιγμή στη γωνιά κι' ή Μαργαρίτα, που έβρισκε εξαιρετική ευχαρίστηση να τομπάζει μπράτσο της μικρότερης αδελφής της, τιμωρείται με στέργηση του φρούτου.

Μετά το φαγητό, ο θεός επιτρέπει ένα μικρό περίπατο στη δένδροστοιχία, υπό την επίβλεψη όμως της Ζωής και στις δυό άκροδως, την ώρα που όλοι νόμιζαν πως ο θεός Βαρνάβας ήταν ακόμη βυθισμένος στον μεσημεριάτικό του ύπνο, τον βλέπουν να στέκεται στο κεφαλόσκαλο, χτυπώντας το κουδούνι για μάθημα.

Και τ' απόγεμα μάθημα λοιπόν; Όλοι κατεβάζουν τα μούτρα τους, αλλά πρέπει να υπακούσουν κι' έτσι κάνουν μάθημα ως τις τέσσερις. Ύστερα νομίζουν πια πως είναι έλεύθεροι, αλλά δυστυχώς μόνο τ' αγόρια έχουν αυτή την εύτυχία. Τα κορίτσια τα κρατά ή θεία Άγλατα, για να τούς κάνει μάθημα κοπτικής.

Κι' έτσι αγόρια και κορίτσια συναντιόνται μόλις κατά τις πεντέμισυ, και καθώς μπορεί να φαντασθί τί παιχνίδι έκαναν ως το βράδυ.

Η ίδια κειθάρια που επικρατούσε στο γεύμα, υπάρχει και στο δείπνο και πιέζει με το σιδερένιο χέρι της όλα τα

παιδικά κεφαλάκια. Δέν είναι παράξενο λοιπόν το ότι, μόλις απομακρύνθηκε ο φοβερός θεός Βαρνάβας, υψώθηκαν από παντού παράπονα και διαμαρτυρίες.

Τα παιδιά απευθύνονται στη θεία Άγλατα, που την βρίσκουν πιο επισική από το θεό Βαρνάβα.

— Μά, θεία μου, αν εξακολοθήσει έτσι το πράγμα, τότε δέν βρισκόμαστε σε διακοπές.

Η θεία Άγλατα κοιτάζει σοβαρά την άναστατωμένη νεολαία.

— Διακοπές; Και γιατί θέλετε έσεις να κάνετε διακοπές, τη στιγμή που όλοι οι μαθητές, στη Γαλλία, θα μείνουν κλεισμένοι στα σχολεία ως τον Ιούλιο;



«Και τρομπάρης αφθονο νερό.»

Θά ήταν κρίμα μόνο έσεις να χάνατε τον πολύτιμο καιρό σας.

Ο τόνος δέν επιδέχεται αντίρρηση κι' ή θεία Άγλατα φεύγει, χωρίς να πηδούτ' ένα παρηγορητικό λόγο. Αυτό, άντι να κατευνάση τα πνεύματα, τα έξερεθίζει ακόμη περισσότερο. Άνεμος έπαναστατικός πνέει πάνω απ' όλων τα κεφάλια, κι' ή επομένη ήμέρα προμηνύεται τρικυμιώδης από το πρωί.

Τα παιδιά φώναζαν και γκρίνιαζαν την ώρα της τουαλέτας τους, την ώρα που έπιναν το γάλα τους, όλοένα. Κι' έτσι ο θεός Βαρνάβας, στις έννεα που άρχισε το μάθημα, δέν βρήκε την τάξη του καθόλου ήρημη. Κι' είχε και σήμερα όλα τα παιδιά, γιατί ή θεία Άγλατα έπρεπε να επιστατήση τη μπουγάδα της.

Όλα πάνε στραβά κι' ανάποδα αυτό

το πρωινό. Τα παιδιά διαβάζουν άσχημα, άπαντούν ακόμη χειρότερα, σπάζουν τα μολύβια τους. Ο θεός κοντεύει να θυμώσει, αρχίζει κιάλας να μιλή πιδ άγρια. Αυτό φέρνει μια σχετική και παροδική ήσυχία. Έδσο παροδική, ώστε ή Μαργαρίτα, ή πιδ άτακτη απ' όλους, συλλαμβάνεται επ' αυτοφώρω τη στιγμή που, κρυμμένη πίσω από το βιβλίο της, κάνει φριχτές γκριμάτσες στο Ζοζό και στην Έλενίτσα.

— Μαργαρίτα, λέει ο θεός υψώνοντας τη φωνή του, έλα δω.

Η Μαργαρίτα μένει στη θέση της, προς ζωνή ήκανοποίηση όλων, γιατί σ' άλήθεια, αυτό το πρωί, ο διάβολος αυτόσους έχει μπει σ' αυτά τα τρελόλαια.

— Μαργαρίτα, έλα δω, γιατί θα σηκωθώ!

Η φωνή τώρα είναι τόσο τρομερή, ώστε ή Μαργαρίτα αποφασίζει να υπακούση. Με μεγάλη δυσκολία, έρχεται και τοποθετείται ένα μέτρο μακριά από την έδρα του δασκάλου. Έκει όμως βρίσκει έτι ή ένδειξη αυτή της υπακοής της ήταν άρκετή και δέν κουνιέται ούτε μια πιθαμή παραπέρα. Ο θεός Βαρνάβας έχει, φαίνεται, μεγάλη ύπομονή σήμερα, γιατί άντι να την βάλει άμέσως σε θεογνωσία, της λέει μόνο:

— Πάρε το βιβλίο σου και διάβασε δυνατά το μάθημά σου.

Η Μαργαρίτα, άντι γι' άλλη άπάντηση, σφίγγει τα χείλια της. Και τώρα πια ο θεός θυμώνει άληθινά, και με το όκιο του, διατάζει και πάλι:

— Μαργαρίτα, υπάκουσε!

Όλοι τρέμουν. Η Μαργαρίτα περισσότερο από κάθε άλλον. Δέν έννοει όμως να υποχωρήση.

— Μαργαρίτα, μιά, δυό, τρεις!

Ο θεός σηκώνεται.

— Ω, θεε μου, ίκετεύει ή Μαγδαληνή, θα την πιάση νευρική κρίση! — Νευρική κρίση; Άλήθεια; Αυτό θα το ίδουμε.

Πραγματικώς, ή Μαργαρίτα αρχίζει να σφίγγη τα χέρια της και το στόμα της, να τεντώνη το λαιμό της και να γουρλώνη τα μάτια της. Δίχως άλλο ή μαυμά της θα τρομοκρατίταν από ένα τέτοιο πράγμα, άλλ' ο θεός Βαρνάβας δέν συγκινείται έτσι εύκολα.

Δέν φοβάμαι τις νευρικές κρίσεις, βεβαιώνει την άνησυχία ήμηγυρη, και μπορώ να κάμω παρευθές καλά τη Μαργαρίτα. Λοιπόν, Μαργαρίτα, υπάκουσε, για τελευταία φορά!

Η Μαργαρίτα όμως αρχίζει να ξεφωνίζει σαν γουρουνάκι που το σφάζουν. Η κάμαρα γεμίζει κόσμο. Ο Σουλπίκια, ή Ζωή, ή Μαρία, ή Πουλχερία, όλοι τρέχουν να ίδουν τί συμβαίνει.

(Άκολουθεί)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΓΕΛΟΥΝ ΛΟΙΠΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ;

Οι σοφοί, — άνθρωπολόγοι, φυσιολόγοι, ζωολόγοι, — ύστερ' από πολλές παρατηρήσεις και πολλά πειράματα, έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το γέλιο είναι ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του άνθρώπου, που τα ζώα δέν το έχουν. Και προέρχεται, λένε, το γέλιο από τη θέα ή



την άνάμνηση εύθύμων παραστάσεων, και γίνεται με γοργές και συνεχείς άναπνευστικές κινήσεις, ενώ οι φωνητικές χορδές είναι τεντωμένες. Γι' αυτό κι' ο άέρας που περνά απ' αυτές, δημιουργεί εκείνους τούς όξεις και γοργούς ήχους που ακουόνε, όταν γελά κανείς δυνατά. Το γέλιο είναι άκούσιο, λένε οι φυσιολόγοι. Στη χαρά χαιρόμαστε αλλά δέν γελάμε. Ένώ σε κάτι εύθυμο, άστειο, γελάμε, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είμαστε και χαρούμενοι.

Τώρα, τα ζώα μπορούν να έχουν εύθυμες παραστάσεις και να γελούν μ' αυτές; Οι σοφοί πάλι άπαντούν: Όχι, τα ζώα δέν γελούν καθόλου!



Η άρκούδα που ξεραίνεται στα γέλια.

Κι' όμως, καθένας μας θα είχε πρόσχειρες άντιρρήσεις. Ποιάς λ. χ. από μας δέν έτυχε να ξεφρνιστεί, στο δρόμο, από τα χάχανα ενός παπαγάλου, που γελά με τούς διαβάτες; Η ακόμη ποιάς δέν είδε ποτέ ένα άλογο ν' άνασχηκώσει τ' άπάνω χείλι του και να δείχνει τα δόντια του, άπαράλλαχτα σε να γελά και να μάς περιπαίζει;

Ένας ύπομονητικός Γερμανός κάθησε και συμπλήρωσε αυτές τις παρατηρήσεις. Είδε γάτα να γελά μ' όλο της το κέφι, είδε στο Ζωολογικό Κήπο λεοπαρδαλη να ξεχνά πως είναι άγριο θηρίο και ν' άνοίγει το στόμα της σ' ένα κάλοκαρδο γέλιο, είδε κι' άρκούδα να ξεραίνεται στα γέλια, κυριολεκτικά! Αφίνοι πια τις μαϊμούδες και τούς χιμπατζήδες που γελούν συχνότατα!

Όστε; Πρέπει να πούμε, ότι οι παρατηρήσεις αυτές βγάζουν ψεύτικα τα συμπεράσματα των σοφών; Όχι! Ο ίδιος Γερμανός, από καλύτερες παρατηρή-



Η λεοπαρδαλη με το κάλοκαρδο γέλιο.

σεις, πείθεται, και μάς βεβαιώνει, ότι τα ζώα αυτά, την ώρα που γελούν, δέν έχουν καθόλου κέφι και δέν οισθάνονται καμμιά εύθυμία. Πλησίον, λέει, και πείραξε έλαφρά τη γάτα, την ώρα που γελούσε, κι' εκείνη πήγε να τον γκρατσούνισει μ' όλη την άγριότητα ενός θηρίου. Έχει γούστο να γελάει, όταν είναι θυμωμένη! Το ίδιο παρατήρησε και σ' άλλα ζώα. Κι' ο παπαγάλος βέβαια, ξερούμε όλοι, ότι γελά μόνο και μόνο για ν' απομυθίσει τον ήχο του άνθρώπινου γέλιου. Ποιάς ξερεί, αν τη στιγμή εκείνη ο κακόμοιος δέν πεινά και δε ζητά την τροφή του!

Το συμπέρασμα λοιπόν είναι ότι τα ζώα δέν γελούν, έστω κι' αν στα πρόσωπά τους παρατηρούνται καμμιά φορά οι κινή-



Η γάτα που γελά μ' όλο της το κέφι.

σεις του άνθρώπινου γέλιου. Το γέλιο είναι γνώρισμα και προνόμιο του άνθρώπου. Οι εικόνες ώστόσο των ζώων αυτών που γελούν, είναι άρκετά περιέργες και διασκεδαστικές.

ΦΑΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΧΑΡΑΥΓΗ

Φώς χευστό απ' το βουνό λάμπει και χαράζει, και δροσιά στο ταπεινό λουλουδάκι στάζει.

Εύπνησε μες στα κλαδιά το μικρό πουλάκι, και πετάει όλο χαρά να λουστει στο ρυάκι.

Χρυσή μέλισσα ξυπνά και καιρό δε χάνει, απ' άνθό σ' άνθό γυρνά και το μέλι φτιάχνει.

Πεταλούδα πλουμιστή από τ' άνθος βγαίνει, και πετάει έδω και κεί τρισευτυχισμένη.

Κελαϊδούνε τα πουλιά, φέγγει πέρα ως πέρα, πιάνουν κι' οι άνθρωποι δουλειά στοδ Θεού τη μέρα.

Μ. Α. Σ.



ΣΙΝΤΙ-ΜΠΙΣΡ

Αφού γύρισε η παρέα και ξαναγύρισε όλες τις εξοχές που ήξερε, την έπιασε άνια. Πού να πάει πάλι; Έπρεπε να βρεθεί «ένα πετράδι που θα τράζεε λίγο τη μονοτονία της λίμνης» (ή αλληγορία ήταν μιας δεσποινίδος της συντροφιάς: εγώ... νίπτω τὰς χεῖρας). Και τὸ πετράδι βρέθηκε: τὸ Σιντι-Μπίσρ!

«Τ' είναι καί; — Τὸ Σιντι-Μπίσρ, καλέ, με τὴν ἀπέραντη ἀμμουδιά του, τὸ χωριουδάκι του, τὸ τζαμί του, τὴς χουρμαδιές του, τὸ... — Μὰς μάγεψες με τὰ καινούργια! Ὅπου πᾶς, αὐτὰ θὰ δῆς. — Μὰ ἔχει καὶ τὸ πηγάδι τοῦ... διαβόλου. Δὲν τὸ ξέρουμε καὶ θέλουμε νὰ τὸ γνωρίσουμε. — Ποῖό, τὸ διάβολο; — Ὅχι, τὸ πηγάδι του. — Καλὰ λοιπόν, νὰ πάμε. — Νὰ πάμε!»

Πήγαμ' ἐν ἀπόγεμα ὡς τὰ μισὰ τοῦ δρόμου με τὸ τραί κι' ὕστερα με ποδαρόδρομο. Περάσαμε ἀπ' τὸ τζαμί με τὰ ταξίματα τῶν ψαράδων (βαρκοῦλες ἀσημένιες), ἀπὸ τὸ χωριό — τίποτα τὸ ἐξαιρετικό, — καὶ πήραμε τ' ἀκρογιάλι. Δεξιά στὸ βάθος φαίνονταν οἱ χουρμαδιές ἀριστερὰ στὸ πέλαιος ἕνα νησάκι.

«Κόσμος κι' ἐδῶ ἕνα σωρό ἡ ἐξοχὴ τῆς μόδας, βλέπεις. — Μὰ βέβαια, τὴν ἔπαθαν σὺν καὶ μὲς οἱ ἀνθρώποι καὶ βγήκαν σ' ἀναζήτηση τοῦ νέου. — Καλὲ ποιού νέου; — Ὁδ, παρανόηση! τοῦ νέου λέω, τοῦ καινούργιου. — Πέρσυ δὲν εἶχε ψυχὴ σχεδόν. Ἐνας-δύο πάντα ἀνοίγουν τὸ δρόμο κι' οἱ ἄλλοι ἀκολουθοῦν. — Σὺν καὶ μὲς. — Μὲ συγχωρεῖς, ἐγὼ ἦρθα ἀπὸ πρόπερσι! — Σιωπή! νὰ, ἔκει κόβεται ἡ ἀμμουδιά ἀπὸ πελώριους βράχους πάνω εἶναι τὸ πηγάδι. Ἐμπρός!»

Ἀνεβαίνουμε παραπατώντας στὴς μύτερες κόχες κι' ἀκούμε ἕνα βουητὸ ἀκατάπαυστο. Εἶναι τὸ πηγάδι. Νὰ το. Μὰ τετράγωνη τρύπα λαξευτὴ, με δυόμισο μέτρα μῆκος κι' ἐνάμισιο φάρδος, ποὺ φθάνει σὲ βάθος τεσσαύρων. Ἀπέχει 25-30 μέτρα. Τὸ νερὸ περνᾷ ὑπόγεια αὐτὸ τὸ διάστημα καὶ φθάνει ὡς τὴν τρύπα, χτυπώντας στὴς διάφορες κοιλότητες ποὺ σχηματίσθηκαν ἀπὸ χρόνια, καὶ κάνουντας ἕνα δαμιονισμένον θόρυβο.

«Τοῦ διαβόλου, σοῦ λέει. — Γιὰ τοὺς Ἀραπάδες ὅμως εἶναι τοῦ ἁγίου Ἰμπν-Μασσοῦν. — Ἐ, τὸ ξέρουμε, ὁ ἅγιος τῶν Μουσουλμάνων εἶναι ὁ διάβολος τῶν Χριστιανῶν. — Χμ... σὺν κρῶ φύσης. — Τί;...»

Ὁ ἥλιος ἀπέναντί μας εἶχε γύρει. Τὸ νησάκι ἀπὸ τὸ ὕψος φαίνονταν δυὸ βήματα κοντά. Στὴν ἀκρὴ τοῦ βραχου μερικὸι ψαράδες.

«Τελοςπάντων, ἔχει πεδῖον δράσεως ἐδῶ. Νάρθουμε δυὸ-τρὴς φορές, νὰ κάνουμε καμμιὰ βρακιάδα ὡς τὸ νησάκι. — Νὰ πάμε κι' ὡς τὴς χουρμαδιές μετὰ

γαϊδουράκια. — Πρὸς τὸ παρόν, μεταβολή!...»

Τὸ πετράδι τάραξε τὴ λίμνη, ἀλλὰ οἱ κυματισμοὶ ἐξασθενοῦν πάλι. Τελειώνει ἕμως καὶ τὸ καλοκαίρι...
ΕΜΜ. Π. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΕΞΟΧΗ ΚΑΙ ΠΟΛΗ

Ἀγαπητοί μου,

ΑΥΤΟΝ τὸν καιρὸ, διάβασα πολλὰ γράμματα παιδιῶν ποὺ λένε τὴ λύπη τους, γιατί ἀναγκάστηκαν ν' ἀφίσουν τὴν ἐξοχὴ καὶ νὰ γυρίσουν στὴν πόλη. Τὸ ἀνοιγμα τῶν σχολείων πρῶτα πρῶτα τὰνάγκασε ἀλλὰ δὲν εἶναι τὸ σχολεῖο ποὺ τοὺς κάνει τὴν πόλη ἀνεπιθύμητη. Ἰσα-ἴσα αὐτὸ εἶναι μὲς παρηγορία στὴ λύπη ποὺ τοὺς προσενεῖ ἡ ἐγκατάλειψη τῆς ἐξοχῆς. Ἄν δὲν ἦταν καὶ τὸ σχολεῖο, σὺς λένε, — τὸ σχολεῖο καὶ σὺν ἐργασία καὶ σὺν διασκέδαση, — τί θὰ κάναμε σὲ μιά πόλη στενὴ, πληχτική κι' ἀσχημη μπροστὰ στὴς ὁμορφιές καὶ τὴς ἐκτάσεις ἐποῦ ζοῦσαμε τὸ καλοκαίρι; Θὰ ξαναβροῦμε τουλάχιστο τοὺς συμμαθητές μας, τὴς συμμαθήτριες, τοὺς δασκάλους μᾶς, τὴς δασκάλες. θὰ ζοῦμε πάλι κοντὰ σὲ πρόσωπα ἀγαπημένα μας. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ παιχνίδια μας, θάχομε καὶ τὰ μαθήματά μας. Εἶδουμε θὰ πεθαίναμε ἀπὸ πλῆξη, κλεισμένοι, σκληρωμένοι στὴν πόλη, ὕστερ' ἀπὸ τὴν πολέμηνη ἐλευθερία τῆς ἐξοχῆς...

Καὶ μὰς περιγράφουν τί εἶχαν καὶ τί χαίρονταν στὴν ἐξοχὴ τους. Ἄλλος στὸ βουνό, ἄλλος στὸν κάμπο, ἄλλος στὰ κρογιῶλι, ἄλλος στὸ χωριὸ ἐνὸς νησιοῦ, ἄλλος στὴν ἐρήμια ἐνὸς ἀπέραντου χτήματος. Ὅριζόντες, δροσιές, δάση, λίμνες, ποτάμια, λόφοι, ἀμπέλια, χωράφια, καλύδες, ἀγρίμια, κοπάδια, πουλιά. Καὶ πρῶτα ξεκινητήματα μετὰ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, καὶ χαρούμενοι τραγουδιστοὶ γυρισμοὶ μετὰ τὸ βασιλεῖμα... Ἄμ' οἱ βρυσούλες μετὰ τὰ κρῶα νερά, ἀμὴ τὰ δέντρα μετὰ τὰ δλοδρόσα φρούτα, ἀμὴ τὰ μπάνια, τὰ παιχνίδια στὸ ὑπαιθρο, κι' ὕστερα τὸ διάδασμα, τὸ ἀπολαυστικὸ διάδασμα στὴν ἡσυχία, κάτω ἀπ' τὴ σκιά τοῦ πλατάνου ἢ τῆς κληματαριᾶς;

Καὶ νάρχεται μέρη ποὺ νάνα κανεῖς ὑποχρεωμένους νὰ τάφισι δλ' αὐτὰ, γιὰ γυρισὸν στὴν πόλη μετὰ τὰ ψηλά σπῆτια, μετὰ τοὺς σκονισμένους ἢ λασπωμένους δρόμους, μετὰ τὸ θόρυβο, μετὰ τὴν τύρβη, μετὰ τὴν παραζάλη. Νάνογιγ τὸ παράθυρό του καὶ νὰ μὴ βλέπη παρά τοίχους νὰ σηκώνη, τὸ βράδυ, τὰ μάτια του καὶ νὰ μὴ διακρίνη τὰστέρια, νὰ μὴ ἔχη ἄλλα φρούτα παρά τὰ μπαγαρίτικα τῆς ἀγορᾶς καὶ μόνον κάπου-κάπου νάγγαν-τεύη κανένα δέντρο ἢ νάκούη κανένα πουλί... Ἄχ, γιατί νὰ μὴ μπορῆ νὰ

ζῆ πάντα στὴν ἐξοχὴ, στὸν παράδεισο; τί ἰδέα ποὺ ἦταν αὐτὴ τῶν ἀνθρώπων, νὰ κάμουν μεγάλες πόλεις καὶ νὰ ζοῦν σ' αὐτὲς συδωγμένοι σὺν τὴς σαρδέλες στὸ βαρέλι;

Ἀλήθεια, τί ἰδέα ἦταν αὐτὴ; Πολλοὶ φιλόσοφοι, καὶ στὴν ἀρχαιότητα καὶ σήμερα, τὴν εἶπαν καὶ τὴ λένε ἀνοησία. Ὁ ἀνθρώπος κατὰστρεψε τὴν εὐτυχία του ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἀφίσε τὴν ἐξοχὴ, τὸν παράδεισο, γιὰ νὰ χτίσῃ, μαζὶ μετὰ ἄλλους ἀνόητους, μιά πόλη, μιά κόλαση. Καὶ δὲν θὰ τὴν ξαναβρῆ, τὴν παλιά του εὐτυχία, παρὰ θταν φρονιμῆσῃ κι' ἀποφασίση νὰ ἐρημώσῃ σιγά-σιγά τὴς μεγάλες πόλεις καὶ νὰ γυρίσῃ στὴ γῆ, στὸν ἀγρό, στὴ φύση.

Τὶ ὄνειρο! Κι' ὅμως πολλοὶ πιστεύουν πὺς θὰ μπορούσε νὰ πραγματοποιηθῆ. Νάρωσῃ δηλαδὴ ἡ ἀνθρωπότη καὶ νὰ σκεπασῇ τὴς ἐκτάσεις ποὺ τώρα μένουν σχεδὸν ἐρημες. Οἱ κατοικίεις ὅλες νὰ εἶναι μέσα σὲ κήπους, σὲ χτήματα, τριγυρισμένες ἀπὸ δέντρα, κρυμμένες στὴν πρασινάδα. Καὶ κάθε οἰκογένεια νὰ καλλιεργῆ τὸν ἀγρὸ τῆς γιὰ νὰ ζῆ, νὰ τρέφῃ τὸ κοπάδι τῆς γιὰ νὰ τρέφεται, νὰ φαίνη τὸ πανί τῆς γιὰ νὰ ντύνεται. Μετὰ ἄλλους λόγους, παντοῦ νὰ εἶναι πόλη, καὶ παντοῦ νὰ εἶναι ἐξοχὴ. Ἔτσι κι' ἡ ἀγορὰ θὰ εἶναι ἐξοχική, κι' ἡ ἐκκλησία ἐξοχική, καὶ τὸ σχολεῖο ἐξοχικό, καὶ τὰ βιομηχανικὰ ἐργοστάσια. — ὅσα θὰ χρειάζονται, — κι' οἱ δρόμοι, κι' οἱ δημοῖες πλαεεῖες, καὶ τὰ δημόσια καταγῆματα, κι' ὅλα. Ταῦτοκίνητα, τὰροπλάνα. θὰ συντομεῦουν τὴς ἀποστάσεις. Κι' ἐνῶ ὁ ἀνθρώπος θὰ ζῆ ὅσο θέλει μονάχος του, θὰ μπορεῖ πάλι νὰ ζῆ κι' ὅσο θέλει μετὰ τοὺς ὁμοίους του, ἢ νὰ πῶ καλύτερα, ὅσο ἔχει ἀνάγκη.

Ἔτσι δὲν θάρχεται ποτὲ καιρὸς ποὺ τὰ παιδιά θὰ λυποῦνται τόσο γιατί θάφρῖνουν τὴν ἐξοχὴ γιὰ νὰ γυρίσουν στὴν πόλη. Ποιά πόλη; Πόλη με οὐρανοξόστες, με ὑπόγειους καὶ με ἀναέρριους σιδηρόδρομους; δὲν θὰ ὑπάρχη τότε πουθενά. Παντοῦ θὰ εἶναι ὁ ἀνοιχτὸς ὄριζοντας, ἡ μακάρια ἡσυχία κι' ἡ ὠραία ἐλευθερία τῆς ἐξοχῆς... Ἄλλὰ κι' ἂν θὰ πραγματοποιηθῆ ποτὲ ἕνα τέτοιο ὄνειρο, ἡ ἀλήθεια εἶναι πὺς θάργῃσῃ. Καὶ γιὰ πολλὰ, ἴσως γι' ἀμέτρητα ἀκόμη χρόνια, τὰ παιδιά, αὐτὸν τὸν καιρὸ, θάναι λυπημένα: Θάφρῖνουν τὴν ἐξοχὴ καὶ θὰ γυρίσουν στὴν πόλη, τελειώσε! Ἐδύχως ποὺ οἱ λύπες τῶν παιδιῶν δὲν βαστοῦν πολὺ. Κι' ἡ καινούργια ζωὴ συνειθίζεται κι' ἀγαπιέται γρήγορα ὅσο κι' ἡ παλιά. Μήπως τὴν ἴδια λύπη δὲν αἰσθάνονται τὰ παιδιά καὶ στὴν ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ, θταν κλείνουν τὸ σχολεῖο τους κι' ἀποχωρίζονται τὰγαπημένα πρόσωπα ποὺ ἔδλεπαν ἔκει καθεμῆρα;

Ἡ Νίκη τοῦ ἐσφράγισε τὸ στόμα κι' ὁ Θάνατος τοῦ πήρε τὴ μιλιὰ.

Ἐσφράγισα καὶ τὸν ἄκουσόν σου ἀπὸ τὸ θάλοο χρυσοῦ τοῦς θρήνους νάνηχοῦνε, καὶ μέσ' ἀπ' τῆς καλύβας τῆ σκαπτιόποστα

Δὲν ξεχωρίζει ἡ Χαρὰ στὸ διάβα χρυσαφία καὶ συνίδια, τῆς κι' ἔσαι τυφλὴ πλανιέται δῶ καὶ αἰώνια ἡ ἴδια!

ΤΟ ΠΑΝΕΜΑ

Ἐρεῖς, Κωστή, νὰ μὴ δείξουμε τὸν κακοκοῖρη τὸν Ἀράπη. Τί φταίει καὶ κείνος σὰ δὲν ἦρε μετὰ μας;

Νὰ ἔρχονται, τὸ παλιόσκυλο! Ἀπὸ πόσο δρόμο, ἀπὸ τὴ Φλέβα κοντὰ, μᾶς ἀφίσε καὶ γέριος πῖσω. Ἄν τὸν εἶχαμε μετὰ μας, θὰ εἴμασσε τώρα στὸ χωριό. Προτίμησε ὅμως τὴ Λεστασία. Καὶ μὴς λές νὰ μὴ τὸν δείξουμε; Ἡ μῆτερα θὰ εἶναι τώρα σὺν κρελλῆ.

Κοντὰ, πολὺ κοντὰ, ξανακούσῃς τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιά σκίστησαν. Ψηλά, στὴν κορφὴ, ἀνάμεσα στὴν ὀμίχλη, φάνηκε ἡ ἐκκλη-

Σὺς ἀπατάσαι ΦΑΙΔΩΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΑΙΑΔΑ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΚΤΟΡΟΣ

Σφουρίζοντας καρφώθηκε τὸ δόρυ τὸλόμακρο σὰ στήθη του βα- [θιά] κλονίστηκε καὶ λύγιος τᾶγόρι, ὁ γίγαντας σωματώτικη βαριά...

Κι' ὁ νικητὴς στὴν ἀγρια χαρὰ του ἐμέθωσε, ἐκδικησὴ ζητᾷ ὁ Πάροκλος ὀρθώθηκε ματσο- [στά του] ὁ ἀημισμένος φίλος τοῦ μιλά.

Καὶ πῖσω καὶ στὸ ἄσμα του τὸν [δένει] χτυκὰ, καὶ τᾶλογα κάνουν φτερά' μέσ' στὸν τρελὸ τὸ δρόμο του [τὸν σέρνει] πετώντας μετὰ τῆς νίκης τὰ φτερά.

«Ὁ Ἀχιλλεῖα, σιάσου, ἀντιω- [μένος] ἤμου κι' ἐγὼ στῆς μάχης τὸν [καιρό] κι' ἂν νίκησες, μιά μέρα νικη- [μένος] θὰ πέσης μέσ' στῆς Μοῖρας τὸ [χορὸ]...»

Ὁ ἦρωας κυλιέται μέσ' στὸ χῶμα, σὲ ἀγκάθια μπλέκουν τὰ ξανθὰ [μαλλιά] ἡ Νίκη τοῦ ἐσφράγισε τὸ στόμα κι' ὁ Θάνατος τοῦ πήρε τὴ μιλιὰ.

II

Θὰ ἴδῃς καὶ σὲ καλᾶτια λευκο- [μάματα] τὴ Θλίψη θρονασμένη, καὶ μέσα σὲ καλύβια καλαμό- [πλεχτα] τὴν Ἐδύχια σπημένη.

Θάκούσῃς ἀπὸ θάλοο χρυσο- [σκαλιστους] τοῦς θρήνους νάνηχοῦνε, καὶ μέσ' ἀπ' τῆς καλύβας τῆ σκαπτιόποστα

Δὲν ξεχωρίζει ἡ Χαρὰ στὸ διάβα χρυσαφία καὶ συνίδια, [τῆς] κι' ἔσαι τυφλὴ πλανιέται δῶ καὶ αἰώνια ἡ ἴδια!

TO ΠΑΝΕΜΑ

Ἐρεῖς, Κωστή, νὰ μὴ δεί-

ξουμε τὸν κακοκοῖρη τὸν Ἀράπη. Τί φταίει καὶ κείνος σὰ δὲν ἦρε μετὰ μας;

Νὰ ἔρχονται, τὸ παλιόσκυλο! Ἀπὸ πόσο δρόμο, ἀπὸ τὴ Φλέβα κοντὰ, μᾶς ἀφίσε καὶ γέριος πῖσω. Ἄν τὸν εἶχαμε μετὰ μας, θὰ εἴμασσε τώρα στὸ χωριό. Προτίμησε ὅμως τὴ Λεστασία. Καὶ μὴς λές νὰ μὴ τὸν δείξουμε; Ἡ μῆτερα θὰ εἶναι τώρα σὺν κρελλῆ.

Κοντὰ, πολὺ κοντὰ, ξανακούσῃς τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιά σκίστησαν. Ψηλά, στὴν κορφὴ, ἀνάμεσα στὴν ὀμίχλη, φάνηκε ἡ ἐκκλη-

σοῦλα. Ἐνα ἐκκλησιακὸ ἀπὸ κείνα ποὺ σὰ μανιτάκια εἶναι φυτρωμένα σὲς ράχες καὶ σὲς ρεμματιές τῶν χωριῶν. Ὁ ἄερας εἶχε πᾶψει. Καὶ νὰ, σὲ λίγο τὰ δυὸ παιδιά λαχνασμένα ἄνθραναν ἀπὸ πλάτωμα, ὅπου ἦταν χτισμένη ἡ ἐκκλησία. Καμμιὰ κινήση, ποὺ νὰ δινή τὴν ὄψη ἐσπερινοῦ. Τρέμοντας ἀπὸ ἀγωνία, ἐσπράξαν τὴ σκεθρωμένη πορτοῦλα. Τίποτα, οὔτε κερὶ, οὔτε καντήλι. Μονάχα ἡ μυρωδιά τοῦ λιβανιοῦ, τῆς κλεισοῦρας καὶ τῆς μούσλας, ὁ φόβος καὶ τὸ μυστήριο ποὺ σκεπάζει ἡ σιγαλιά κἀθε ἐκκλησιᾶ; Ὅπισθοχώρησαν τρομαγμένα. Ὅλες οἱ ἐλπίδες ποὺ εἶχαν σπείρει, χυμεύονταν σὲ συντρίμια. Τριγύρουν τὸ πλάτωμα, φώναξαν, ἐψάξαν. Τίποτα, ἐρημία. Καὶ ἡ νύχτα ἐσπεψε. Ἡ ἀλεπισία κι' ἡ ἀπογοήτευση ποὺ τὰ συνεπῆσε, ἦταν τρομερῆ. Ἐβαλαν τὰ κλάματα φωνάζοντας: «Πατέρα! μὴτέρα!» Ὁ τόπος ἦταν ἀγνωστος. Καὶ τώρα τί θὰ γινόνταν;

Κλαίγοντας καὶ κρατούμενα ἀπὸ τὸ χέρι, τριγύριζαν καὶ παρατηροῦσαν κάτω, μήπως φαίνονταν κανένα σπῆτι.

Ἐσφράγισα καὶ τὸν ἄκουσόν σου ἀπὸ τὸ θάλοο χρυσοῦ τοῦς θρήνους νάνηχοῦνε, καὶ μέσ' ἀπ' τῆς καλύβας τῆ σκαπτιόποστα

Δὲν ξεχωρίζει ἡ Χαρὰ στὸ διάβα χρυσαφία καὶ συνίδια, [τῆς] κι' ἔσαι τυφλὴ πλανιέται δῶ καὶ αἰώνια ἡ ἴδια!

Ἐσφράγισα καὶ τὸν ἄκουσόν σου ἀπὸ τὸ θάλοο χρυσοῦ τοῦς θρήνους νάνηχοῦνε, καὶ μέσ' ἀπ' τῆς καλύβας τῆ σκαπτιόποστα

Δὲν ξεχωρίζει ἡ Χαρὰ στὸ διάβα χρυσαφία καὶ συνίδια, [τῆς] κι' ἔσαι τυφλὴ πλανιέται δῶ καὶ αἰώνια ἡ ἴδια!

Ἐσφράγισα καὶ τὸν ἄκουσόν σου ἀπὸ τὸ θάλοο χρυσοῦ τοῦς θρήνους νάνηχοῦνε, καὶ μέσ' ἀπ' τῆς καλύβας τῆ σκαπτιόποστα

Δὲν ξεχωρίζει ἡ Χαρὰ στὸ διάβα χρυσαφία καὶ συνίδια, [τῆς] κι' ἔσαι τυφλὴ πλανιέται δῶ καὶ αἰώνια ἡ ἴδια!

Ἐσφράγισα καὶ τὸν ἄκουσόν σου ἀπὸ τὸ θάλοο χρυσοῦ τοῦς θρήνους νάνηχοῦνε, καὶ μέσ' ἀπ' τῆς καλύβας τῆ σκαπτιόποστα

Δὲν ξεχωρίζει ἡ Χαρὰ στὸ διάβα χρυσαφία καὶ συνίδια, [τῆς] κι' ἔσαι τυφλὴ πλανιέται δῶ καὶ αἰώνια ἡ ἴδια!

Ἐσφράγισα καὶ τὸν ἄκουσόν σου ἀπὸ τὸ θάλοο χρυσοῦ τοῦς θρήνους νάνηχοῦνε, καὶ μέσ' ἀπ' τῆς καλύβας τῆ σκαπτιόποστα

Δὲν ξεχωρίζει ἡ Χαρὰ στὸ διάβα χρυσαφία καὶ συνίδια, [τῆς] κι' ἔσαι τυφλὴ πλανιέται δῶ καὶ αἰώνια ἡ ἴδια!

Μὲ τὴν ψυχὴ γεμάτη χαρὰ κι' ἐλπίδα, διυθύνονται τρέχοντας πρὸς τὸ σπῆτι ποὺ θὰ τοὺς χάρριζε τὴ σωτηρία. Καὶ πῖσω τους, ψηλά, τὸ καμπανάκι ἐξακολουθεῖ, μετὰ τὸν τρελὸ ἄερα ποὺ φυσοῦσε, νάφρῖνη ἀναρθρῶς, σπασμένους ἦχους...

Κόρη τῶν Ἀθηνῶν

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Ἄπ' τοῦ παλιοῦ μου τοῦ σχολεῖοῦ τὸ δρόμο σὺν περῶν, με λυπημένη τὴν καρδιά γυρῶν στὰ περασμένα, σὰ νάνηχοῦσε ἕνα γλυκὸ γαλάζιον ὄραον, ποὺ ἡ δύση κάποιου ὄνειρου μου ἔχει σκοτεινιασμένα.

Μέσ' στὴν παλιά τὴν τῆξη μου στέκω, φάσθ' σὺν ἔσση, αὐτὲς ποὺ εἶναι τώρα ἐκεῖ μ' ἔχουν γιὰ νιοφερμένη, καὶ μοιάζω μετὰ ξενιτευτὴ ποὺ πάει στὸ πατρικό του καὶ βρῖσκει ἔξνοους ἀγνωστους στὸ σπῆτι τὸ δικό του.

Πόσες φορές σ' αὐτὴν ἐκεῖ τὴν τῆξη καθισμένη, στὴ μέση κάποιου ὄνειρου μου βρεθῆκα βυθισμένη καὶ τώρα σὺν κυλιστήκα σποῦ-κόσμου αὐτοῦ τὴν πάλι, μετὰ πόση ἀγάπη μπαίνοντας τὴν ξαναβλέπω πάλι!

Πόσες φορές σ' αὐτὴν ἐκεῖ τὴν τῆξη καθισμένη, στὴ μέση κάποιου ὄνειρου μου βρεθῆκα βυθισμένη καὶ τώρα σὺν κυλιστήκα σποῦ-κόσμου αὐτοῦ τὴν πάλι, μετὰ πόση ἀγάπη μπαίνοντας τὴν ξαναβλέπω πάλι!

Γελασία

Η ΜΥΓΑ

Τοῦ περασμένου χειμῶνα ἕνα ὄρατο ἀπόγεμα, πῆγα μετὰ τὸ μικρὸ μου ἀδελφὸ, ποὺ εἶναι μόλις 7 ἐτῶν, σ' ἕνα ἐξοχικό κέντρο γιὰ νὰ περάσουμε τὴν ὥρα μας. Καθῆσαμε σ' ἕνα τραπέζι καὶ παραγγείλαμε τσάι.

Σὲ λίγο μᾶς τὸ ἔφεραν, μαζὶ μετὰ διάφορες πάστες κι' ἄλλα γλυκίσματα, ὅπως συνήθως ἀλλὰ τὸ βλέμμα τοῦ ἀδελφοῦ μου ἔπεσε ἐξ ἀόχτης σὲ μιά μεγάλη πᾶστα, σκεπασμένη ἀπὸ πάνω με κρέμα ποὺ ἔμοιαζε μετὰ χιόνι.

Τὴν πήρε καὶ τὴν ἔφαγε αὐτὸ-σὶγά, πίνοντας καὶ τὸ τσάο τσάο τοῦ, θταν μιά μύγα ἔκασσε πάνω στὴν κρέμα τῆς πᾶστας του. Ὁ ἀδελφός μου κούνησε σιγὰ τὸ χέρι του γιὰ νὰ φύγῃ ἡ μύγα, φυσῆς ἐλαφρὰ πάνω στὴν κρέμα, ἀλλὰ τίποτε! αὐτὴ δὲν ἐννοοῦσε μετὰ κανένα τρόπο νὰ φύγῃ. Ἐπιτέλους ἔκασσε τὴν ὑπομονὴν του καὶ, ἐκνευρισμένος καθὼς ἦταν, δίνει μιά μετὰ τὸ χέρι τοῦ στὴ μύγα, ποὺ ἀπὸ τὸ κρῶ ἦταν πᾶς νερκομένη. Αὐτὴ δὲν πρόλαβε νὰ πετάξῃ κι' ἔτσι κᾶθῃκε δλοάληρη μέσ' στὴν κρέμα. Τὸ χέρι τοῦ ὅμως ἔπεσε μετὰ τῆς δρημῆ, ὅσως ἡ μὲν κρέμα τινάχτηκε καὶ λέρωσε ἕμᾶς καὶ ὅλους τοὺς γειτόνους μας, ἡ δὲ πᾶστα δλοάληρη ἔπεσε μέσα στὴν

Ἦταν πάντα ἕνα πολὺ γενναῖο πλαδαμάκι, πρόθυμο νὰ θυσιάσῃ καὶ τὴν εὐτυχία του ἀκόμη γιὰ νὰ χαρίσῃ τὴ χαρὰ σκεῖς ἄλλους, καὶ προπαντὸς σὲ κείνους ποὺ ἀγαποῦσε πολὺ ὡς κείνος στὴ θύμησιν τοῦ μικροῦ χωρισμοῦ, ἄθελα ἔκανε τὴν ψυχομαχίαν.

Τὸ μυαλό τῆς ζαλιζόταν ἀπὸ τὴ σκέψη κι' ὁ ὄπνος δὲν ἔρχόταν νὰ τὴν ἡσυχάσῃ, ἂν καὶ τὸν ποδοῦσε...

Ἦταν τόσο σκοτεινὰ καὶ ψυχρὰ ὅλα τριγύρω! Κόποινα κινυμένα γέλια καὶ σιγοφλυθιρίσματα ποὺ ἀνηχοῦσαν λίγο πῖσω κἀπὼ, τὴν ἔκαναν νάνατριχιάσῃ μετὰ φέλη ἀπὸ ἕνα παράλογο φόβο... Καὶ ὅμως! Χθὲς ἀκόμη ἔνωθε τὴν εὐτυχία στὴν ὁμορφῆ

καὶ λεπτὴ καμαρούλα τῆς, περιτριγυρισμένη ἀπὸ ἕνα πλῆθος ἀγαπημένα πρόσωπα.

Νόμιζε πὺς ξαναβλέπε τὰ μεγάλα γαλάζια μάτια τοῦ ἀδελφοῦ τῆς νὰ τὴν κοιτᾶσουν δακρυομένη, κι' ἡ ψυχούλα τῆς βάραινε ὀλοένα ἀπὸ τὸν πόνο, καὶ δάγκανε τὰ σενιόνια γιὰ νὰ πνίξῃ τοὺς λυγμούς.

Ὅχι ποὺ μετανόουσε γιὰ ὅτι εἶχε κάνει. Ὁ, κἀθε ἄλλο! Μὰ ἔτσι, δὲν μπορούσε ἀποῦσε νὰ ἐπιβλήθῃ στὸν ἑαυτὸ τῆς. κι' ἡ λύπη ἄθελα τὴν πλημμυροῦσε. Ἐ, εἶχε καὶ δίκιο!

Ἐσφράγισα καὶ τὸν ἄκουσόν σου ἀπὸ τὸ θάλοο χρυσοῦ τοῦς θρήνους νάνηχοῦνε, καὶ μέσ' ἀπ' τῆς καλύβας τῆ σκαπτιόποστα

Δὲν ξεχωρίζει ἡ Χαρὰ στὸ διάβα χρυσαφία καὶ συνίδια, [τῆς] κι' ἔσαι τυφλὴ πλανιέται δῶ καὶ αἰώνια ἡ ἴδια!

Ἐσφράγισα καὶ τὸν ἄκουσόν σου ἀπὸ τὸ θάλοο χρυσοῦ τοῦς θρήνους νάνηχοῦνε, καὶ μέσ' ἀπ' τ

κουπά του και μ'ας ράντισε με το ζεστό τσάι.
Σχεφθήτε τώρα τι έγινε ύστερα! Τη φούφα του μικρού που του κόπηκε η απόλαυση στη μέση, τις φωνές των άλλων που χέλασαν τα ρούχα τους, και την τύχη της κακομοίρας της μύγας που πήγε να γλυκαθεί και μερικές τόσο άσχημο τέλος μέσα στο τσάι!

Γούλιος Καίσαρ
Η ΒΡΟΧΗ

Ο ουρανός κείνο τ' απόγεμα ήταν συνεφιασμένος κι' ένα θαμπό φως, αλλοπαύονταν σ' όλη την πόλη. Πού και πού αστραπικές βλαμύσαν αστράζοντα κι' αμύσσωσ κάλι γινόταν άφροντες... Σε λίγο ξέσπασε ο συνεφιασμένος έκκενος ουρανός σε μία μεγάλη μπόρα.

Σε κάθε βροντή, η μικρή μου αδερφή έτρεχε κατατορμαγμένη κοντά στη μάνα μου κι' έκανε το σταυρό της.

Κείνη τη μέρα, θυμάμαι, δεν είχαμε σχολείο γιατί ήταν γιορτή κι' επειδή δεν μπορούσα να βγώ έξω με τέτοιον καιρό, καθόμουν κοντά στο παρθένο και διάβαζα ένα βιβλίο που μου είχε δώσει κάποιος φίλος μου. Πότε-πότε, έβλεπα που περνούσε κανένας διαβήτης, κρυμμένος κάτω απ' την ομπρέλα του για να μη βροχή, κι' αμύσσωσ χανόταν.

Το νερό είχε σχηματίσει στους δρόμους αλάκια, κι' έτρεχε με όρμη προς τα κάτω. Αφού πέρασε αρκετή ώρα, η βροχή σταμάτησε πιά. Μερικά σύννεφα ήταν σκορπισμένα άκωρη στον ουρανό. Οι άνθρωποι άρχισαν κάλι να περνούν με ήσυχια στους δρόμους. Πήγα το σκακάι μου, τσβαλα βιαστικά βιαστικά κι' άμέσως πετάχτηκα έξω για να βρω τους φίλους μου. Μία μαγεία ήταν κείνη την ώρα. Απ' τη μία μεριά ο ήλιος κόντευε να χαθεί σταπέναντι βουνά, ενώ απ' την άλλη το οφάνιο τόξο φαινόταν σά μία μεγάλη καμάρια πολύχρωμη.

Μικρός Καλλιτέχνης

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

Με της ζωής το σφιγγογόνα και της χρονιάς το γοργό πέραςμα, άνοιξα όλα γίνικαν με μιάς σκιάδοι της λημονιάς.

Ήρθε... έζησε... έσβησε... Διάβηκε σκορπώντας τη χαρά και την ευτυχία και γεμίζοντας μας με καινούριες γνώσεις.

Με πόση χαρά δοξαζόμαστε, με πόση ζήλο είχαμε επιδοθεί στην άεχεαστη ζωή που παράσαμε! Περάσαμε τη χρονιά χωρίς καθόλου να μ'ας κακοφανούν οι μικροδασκαλίες της σάν το καρδίρι που κυλά παλεθόντας θεληματικά με τα μικροκόμματα που έμποδίζουν το δρόμο του.

Αναβήκαμε άκωρη ένα σκαλοπάι στην δλόδροση σκάλα της μαθητικής ζωής, χωρίς να τ'ο αίστανθομυ.

Πέρασε, καλή χρονιά, πήρεσ μαζί σου και τις καλές σου μέρες, τις τρέλλες μας, τη ζωή που παράσαμε σ' έκδορες και διασκεδάσεις, όλα τ'α πήρες, καλή χρονιά... όλα.

Πόσο γρήγορα κυλάς, γλυκειά μας μαθητική ζωή!
Έλα, ζωή ετυχιμένη, μη φεύγεις... έλα να ζήσουμε άκωρη λίγο μαζί...

Τουλάχιστον έσεεις, γλυκές μαθητικές αναμνήσεις, μη φύγεις ποτέ από κοντά μας με σάς θά ευτυχήσουμε.

Γαλανή Νεράιδα

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΨΕΜΜΑ

Κάποτε ένας άγγλος λόδοσ άπάντησε έναν όμιλο παιδιών, που ήταν μαζεμένα γύρω σ'ένα σκυλάκι.

— Τι κάνετε κεί, παιδιά μου; ρώτησε.

— Λέμε ψέματα! άπάντησ' ένα από τα παιδιά. "Όποιος πει το μεγαλύτερο, θά πάρει το σκυλάκι.

— Δε ντρέπεστε! είπε τότε ο λόδοσ. Έγώ όταν ήμουσ στην ηλικία σας, ποτέ δε μου πέρασε από το νου να πώ ένα ψέμμα!
— "Ω, ω! φώναξαν όλα τα παιδιά μαζί. Πάρτε το σκυλί, κύριε. Κερδίστηκε!
(Από το Άγγλικό)

Μικρός Αρτίστας

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ρωτούν τον Τοτό σε ποιά πόδι χτύπησε προχτές που έπεσε. Κι' ο Τοτός:

— Δε θυμάμαι πιά. Μα ή στο δεξί ή στ' άριστερό.

Μισοκούρ

Η φιλόμουση κυρία στον Κουφοκεφαλάκη:

— Σ' άρεσει ή μουσική, παιδί μου;
— Πολύ, κυρία!
— Και τί παίζεις;
— Τένις!

Λύα Μαγά

— Μαμά, πάρε μου σοκολάτα!
— Μα, παιδί μου, ή σοκολάτα έχει παράδες.

— Τι 'ν αυτό που λές, μαμά! Έγώ τόσες φορές έφαγα και ποτέ δε βρήκα μέσα λεφτά.

Ανυπόγραφος

Στην τάξη, ο καθηγητής μοιράζει λαχεία. Οι μαθητή πέρνουν άλλοι δύο, άλλοι τρία, άλλα ο καθένας τ'ο θέλει με διαφορετικούς αριθμούς.

Ο Μίρης, μισοκοιμισμένος, τους ακούει να λένε:

— Δυό διάφορα, κύριε καθηγητή.

— Τρία διάφορα, κύριε καθηγητή.

Κι' όταν έρχεται ή σειρά του, φωνάζει κι' αυτός:

Κόρη του Γαλιού

ΑΔΕΛΦΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΑΠΑΛΕΣΗΣ

Αθήνα, 42 όδου Εδρείπιδου την 19 Οκτωβρίου 1929.

Το σημερινό φυλλάδιο είναι το τελευταίο του Οκτωβρίου. Ώστε μόνο τ'ο φυλλάδιο του Νοεμβρίου μένουσ, για να τελειώσ κι' αυτός ο τόμος και ναρχίσ η νέος. Σε λίγο θά δημοσιεύω τη συγγή Πρόσκληση για την ανανέωση της συνδρομής και θά σάς πώ τ'α Νέα του 1930. Άλλά δέν είναι καμιά ανάγκη, διότι, αν θ'άνα πρώτα αυτό, "Όσοι μάγαπάτε, όσοι έχετε πεπρόθηση ότι κι' ο νέος μου τόμος θά είναι άντάξιος κι' άνωτερος του φτεινου, κι' όσοι τέλος εύκολύνθεσ, μπορείτε και πρωτίτερα, κι' από τώρα, να αναθεώρετε τη συνδρομή σας. Θά μου κάμειτε μάλιστα μεγάλη χάρη, γιατί έτσι θά λιγοστεύη ή μεγάλη εκείνη συρροή έγγραφων που τόσο δυσκολεύει την δημοσίευση του γραφείου μου στο τέλος και στην αρχή κάθε χρόνου.

Ναι, είν' αλήθεια: δέν σάς τ'άλεγα τόσοσ καιρό, γιατί με είχαν παρακάσει να μη τ'ο γράφω, (και μαντεύετε για ποιά σπουδαία λόγο, κάποτε, αυτά τ'α δυστυχήματα κρατιούσαντι μουσικά...) αλλά είναι αλήθεια: Η Χάρης Βερροπούλου, ή "Υβόνη" μας, δέν άπάρχει πιά στη ζωή! Πόσο μ' έθλιψε ο θάνατος ής καλής μου φίλης και πόσα δακρύβρεχτα γράμματα έλαβα από φίλεσ της Διαπλοσοπούλεσ που την έλάτρευαν! Τέτοιο σπάνιο κορίτσι! με τόσα προτερήματα που και καρδιάς! Άλλά ήταν γραφτό να μη τ'ο χαρούμε περισσότερο στον κόσμο. Ο Θεός τ'ο κάλεσε κοντά Του...

Πολύ έμορφη ή νεκρολογία του Ψυχάρη, Γαλανή Νεράιδα και Νεράιδα της Σιοτεινιάς, και σάς συγχωρώ, αλλά να τη δημοσιεύω, δυστυχώς, δέν μπορώ. Γιατί έπαφα πιά να δέχομαι κομμάτια γιά τη Σελίδα, και φαντασθήτε πόσα παράπονα θάκουω, αν έκανα έλαση για τ'ο δικό σας. Στις άλλες σελίδες του φυλλαδίου δέν δημοσιεύω άδωρη συνδρομητών.

Ο Άντανιός διαμαρτυρείται, Μαγεμένη Φλογέρα. Δέν είναι αυτός που στέλνει τα παιδιά στο σχολείο, γιατί ναί μ'έν γιορτάζει την 1η Οκτωβρίου, αλλά τ'α σχολεία, λέει, άνοίγουν από τις 15 Σεπτεμβρίου. Μην κοιτάς που κάποτε, και μερικά σχολεία, βραδύνουν ως τ'ο... άγιό "Ανάνα". Ώστόσο σ' εχαριστεί πολύ που θυμήθηκε να τόν εχαρήθεις. Κι' εγώ είμαι πολύ εχαριστημένη που φέτος δέν είσαι «τεμπέλα» σάν πέρσου.

Πολύ δικαιολογημένη ή χαρά σου, Τσοπανοπούλα, και για τη νίκη της Ελλάδος στους Βαλκανικούς Αγώνες, και για τη συμβολή που είχαν σ' αυτή τη νίκη δυό αθλητές συμπατριώτες σου. Ναι, καθώς είπα κι' άλλωτε, ήθελα πολύ ναχω και με σελίδα, κάπου-κάπου, για την αθλητική κίνηση: αλλά δέν βρήκα άκωρη τήν κατάλληλη. Η Νεράιδη μου υπέδειξε ένα λογοτέχνη αθλητή, που θά μπορούσε ε-ξάριτα να μου γράψη αυτή τη σελίδα, αν έμενε εδώ... αλλά κι' αυτός μένει στην Αλεξάνδρεια. Αιά-βασα κι' εγώ τ'ο άδωρο τ'ο μπαμπά σου σ'ο "Ελευθερο Βήμα" και μου άρεσε πολύ.

Ηρωικό Δάβαρο, τ'ο βραβείο σου είναι όρ. 10 και μπορείς να πάρης ό,τι θέλεις από τις έκδοσεις μου. Ώραται οι γράφοι σου, αλλά τ'α τ'ους κάμω; Πρώτο, εικονογραφημένους γράφους δέν δημοσιεύω: έπειτα οι γράφοι ύπαγονται στις Πνευματικές Ασκήσεις, ώστε μόνο τ'ο Συλλογή σου μπορούσεσ να τ'ους βάλεις.

Η Γόρσσα των Αθηνών μου έστειλε ταχυδρομικά ένα γράμμα με την επγραφή: «Διεύθυνσι Διαπλοσώσ, παρά τ'ο Βαρβάκειον». Τιποτ' άλλο. Ότε τ'ο "Αθήνας" θυμήθηκε να βάλη! Και με ρωτά αν τ'αλαβα. Θά τ'αλαβα, αφού λέει πως είχε μέσα μία Μικρή Άγγελια, που τη βάλει δημοσιευμένη στο προηγούμενο. Άλλά μπορούσεσ και να μη τ'ο λάβω. Τ'ο Ταχυδρομείο μιάσ μεγάλως πόλης σάν τ'ας "Αθήνας, δέν είναι υποχρεωμένο να εχέρη κανένα, ούτε τόν γνωστότερο. Από καλοσύνη τόν μόνο θά δίωσ ένα γράμμα με αναπαρκή διεύθυνση. Γι' αυτό πρέπει ναχτείτε τ'ο νου σας όταν γράφετε την επγραφή ενός γράμματος" κι' άκόμα, όταν είναι λίγο πιο χοντρό από τ'ο συνηθισμένο, να τ'ο ζυγίζετε μη θέλη περισσότερο γραμματοτόσημο. Γιατί τότε είναι που δέν τ'ο λαβαίνω ποτέ...

Ναι, Άνίστη Δάβαρη, να πάρης και ψευδώνυμο όταν μπορέσης, για να μου γράψης και να συνειθίσεις στην αλληλογραφία. Έπισης, όταν θάχης ψευδώνυμο, θά μπορήσ να μου στέλνης και κομμάτια, σάν τ'ο παινιματάκι που είχες στο γράμμα σου, — για να σου λέω τ'α λάθη σου και να μάθης με τόν καιρό, και με την άσκηση, να γράφης καλά. Γιατί παρατηρώ ότι ε-χεις κάποιο κάλαντο, δέν έξερεις όμως άκόμα τί π'ή μέτρο και στιχοποιία: "Έλαδα, εχαριστώ. Πολύ μ' εχαριστήσεσ ή όπόχεσή σου, Δευνή, ότι στο εχέρη θά μου γράφης συχνά. Άλλά ελπίζω να τήν κρατήσης, και να μ'ην προφανοθήσ πολι, μετά ένα χρόνο, τ'α μαθήματα τ'ο χειμώνα και τ'α μάνα τ'ο καλοκαιριό. Γιατί μόνο δυ-ποιοι δέν θέλει να ζυμώσ, κοσκονίζεις πέντε μέρες... Εχαριστώ πολύ για τις ενεργείες σου, άδιαφορο αν έμειναν άκαρπες ως τώρα, έπειτα ή δλεσ σου οι φίλεσ κι' οι γνωστές είναι Διαπλοσοπούλεσ. "Ε, κάποτε θά βρήσ και καμμία που να μ'ην είναι φταίνε ναχτείσ πάντα στο νου σου τ'ο ξεπαθώμα.

Σου έστειλα, Μαγεμένη Νυχτιά, τ'ράντα τετράδια και τ'α δυό φυλλάδια που ζήτησεσ. "Όχι, άλλωτεσ έκτακτικουσ Διαγωνισμοουσ δέν θά προκηρύξω φέτο τ'ο χρόνο πάλι και τότε θά κάμω και Διαγωνισμό Στιξέως που τόσο σ'άρεσι. Φυσικά, τώρα με τ'α μαθήματα, ο διαθεσί-μος χρόνος για τ'η Διαπλοσά είναι λογοτέρες. Γι' αυτό κι' εγώ άφνω δίωδω τ'ους Διαγωνισμοουσ για τ'ομα-λοκαίρι, κι' είδες τί εχάρηστο κα-λοκαίρι πέρασεσ φέτος που λάβα-νες μέρος στην κίνηση μου, κι' ενώ

από τη μία μεριά ήθελεσ να περνώ γρήγορα ή εβδομάδα, για να παίρ-νυσ τ'ο πλουσιότατο φεινένο φυλλά-διο", από τήν άλλη παρακαλοούσεσ ναργήση ο καιρός τ'ο σχολείο, γιατί τ'α μαθήματα δέν θά σάφιναν να καταγίνισαι τόσο μαζί μου...

Ο αδελφούλης κι' ή βαδλοπούλα, Άνεμώνη, θάρησαν βέβαια να γε-λούν με τ'ο "Σπίρο Μονάχο" της κυρά-Μάρθας, που και σένα θά σάρεση τ'ο ίδιο... Άλλά γιατί, παιδί μου, χαλάσεσ τ'ο γράφμα σου; Άλλη φορά, τ'α γράμματα σου ή-ταν τόσο καθαρά, εναγωνιστικά, που κανένας κόπος τ'ων ματιών δέν μου χαλάσεσ την εχαρίστηση. Τ'ο σημερινό κουράστικο πολύ ως να τ'ο διαδύω. Γιατί εντός από τήν ταχυγραφία, ήταν κι' αυτό τ'ο ασυμμετρικό μελάνι... Άλήθεια, σ'τα μαγαζιά δέν ύπαρχει πιά με-λάνι μαύρο; Οι περισσότεροι φί-λοι μου μου γράφουν με έσθυρο. Γι' αυτό θά τ'ους συστήσω να κα-τασκευάζουν μόνοι τους τ'ο καλύτε-ρο και τ'ο φτηνότερο: Πουλιέται σ'τα Φαρμακεία με σκόνη που λέ-γεται «bleu de Metelin». Ναγο-ράζουσ λίγα γραμμαρία απ' αυτή τ'η σκόνη, να τ'η ρίχνουσ σ'εμά μπουτίλια με ζεστό νερό, και να προσθέουσ και λίγη ζάχαρη. Θά κάχουσ έτσι ένα σκούρο μπλε με-λάνι, ζωηρότατο. "Όσο για τις ά-ναλογίες, θά τις βρωδν με τήν πρω-τή δοκιμή: "Όταν τ'ο μελάνι είναι πολύ πυκνό και σκούρο, άς ρίχνουσ νερό" διανείναι πολύ άραίο, άς ρί-χνουσ σκόνη. Και μία κουταλιά τ'ο γλυκού ζάχαρη σ'εμά μπουτίλια που χωρεί εκατόν πενήντα δραμια, είν-αι άρκετή.

Άλλη ήταν τότε ή δική σου πε-ρίπτωση, Νάουσοε, κι' άλλη της Άγνης Ψυχούλας. Γιατί, καθώς είδες, ή Άρεινή Αθή παραχω-ρούσε τη θέση της στην αδελφή της, κι' έτσι σ'τα Βραδεία έμενε μ'α θέση κενή, που τήν πήρε ή Άγνη Ψυχούλα χωρίς καμμία άνωμαλία. "Όσο για τ'η Συλλογή σου στον τόν Διαγωνισμό Ασκή-σεων, βεβαίωτατα που ήταν απ' τις καλύτερες, αλλά έτυχε να ύπαρ-χουσ καμποιές άλλες που τήν υπερέ-βαιναν. Βλέπετε άλλωτεσ πόσες Ά-σκήσεις σου δημοσιεύω σήμερα, για να ικανοποιηθής για τήν... κακοτυ-χία. Γιατί δέν τ'ο είπα και προχτές: Στους Διαγωνισμοουσ παίζει κάποιο ρόλο κι' ή τύχη.

Δέν πιστεύω να χάθηκε τ'ο κομ-μάτι σου, Μονογήτα Απολλών, δέν θά ήλθε άκόμα ή σειρά του. Για τ'ο θάνατο τ'ο Ψυχάρη έγραφα στο 44 φυλλάδιο άμείωσς μόλις ά-νηγγέσθη. Μην κοιτάς πότε έλαβεσ σου αυτό τ'ο φυλλάδιο, αλλά πότε έ-γραφα εγώ τήν Άλληλογραφία του. Λοιπόν, ή Άλληλογραφία τ'ο 44 φυλλαδίου έχει από πάνω ημερο-μηνία 1 Οκτωβρίου κι' άκριβώς τήν προηγούμενη μέρα — 30 Σε-πτεμβρίου, — πθανε ο Ψυχάρης στο Παρίσι. Νά τήν κοιτάζετε πάντα τήν ημερομηνία της Άλληλογρα-φίας σ'ε κάθε φυλλάδιο. Από πολ-λές άφορές μπορεί να σάς βγαή...

Χαίρω πολύ, Μεγαλομήτης Ψυ-παρής, που ήγνα ατία να συν-δεθής πνευματικά μ' ένα τόσο κα-

λό κορίτσι σάν τ'η Γελαστή Με-κροούλα. Κι' εν σάς χωρήσ τηρά «μια άπέραντη θάλασσα», που έ-γραψε αήριο; βουνό με βουνό δε σμί-γεται... Ναι, πολύ εχαριστώσ ε. κ. Φαίδων θά σου ύπόγραφε ένα του βιβλίο. Μπορείς μάλιστα να τ'ο τ' φέρης ή ίδια και να τ'ο πής εκεί-να που θά ήθελεσ να τ'ο γράφης, για να σου δώσ τ'η συμβολή του.

Δέν τ'οξαρα αυτό, Αδβάντα, ότι οι Διαπλοσοπούλεσ, σ' αυτό τ'ο Γυ-μνάσιο των Αθηνών, άποφοσιώτεσ να φορητέσ μαδρες, σμνές ποδιές, για να διακρίνετεσ από τις άλλες, που έρχονται «με βουκλ φορηματα, κοντά μονίκα και δαχτυλίδια...» Σωφιστώ κι' εγώ: ή μαύρη ποδιά είναι πιο κατάλληλη για μία μαθη-τρια Διαπλοσοπούλα. Ένα βραχιολά-κι ζωμής με τ'ο ρολόι της, κι' ένα δαχτυλίδάκι, δέν θά τ'αδύρισα και τόσο άταίριαστα... Άς είναι, όταν θά γίνη τ'ο Σήμα, θά τ'ο φορητέσ; και μ' αυτό θά διακρίνετεσ με κ'ο-θε φορησιά. Είδα τί έμορφα που πέρασεσ τ'ο κλόκαίρι. Καλό χει-μώνα τώρα και καλή πρόοδο.

Πάρα πολύ όρατο τ'ο γράμμα σου, Έξυπνούλα! Ναι, πολλά κομμάτια από τόν "Πιτσιρίκο" έ-χουσ τ'α γαλλικά Αναγνωματάρια τ'ων άνωτερων τάξεων. Άλλά κι'

από τη μία μεριά ήθελεσ να περνώ γρήγορα ή εβδομάδα, για να παίρ-νυσ τ'ο πλουσιότατο φεινένο φυλλά-διο", από τήν άλλη παρακαλοούσεσ ναργήση ο καιρός τ'ο σχολείο, γιατί τ'α μαθήματα δέν θά σάφιναν να καταγίνισαι τόσο μαζί μου...

Ο αδελφούλης κι' ή βαδλοπούλα, Άνεμώνη, θάρησαν βέβαια να γε-λούν με τ'ο "Σπίρο Μονάχο" της κυρά-Μάρθας, που και σένα θά σάρεση τ'ο ίδιο... Άλλά γιατί, παιδί μου, χαλάσεσ τ'ο γράφμα σου; Άλλη φορά, τ'α γράμματα σου ή-ταν τόσο καθαρά, εναγωνιστικά, που κανένας κόπος τ'ων ματιών δέν μου χαλάσεσ την εχαρίστηση. Τ'ο σημερινό κουράστικο πολύ ως να τ'ο διαδύω. Γιατί εντός από τήν ταχυγραφία, ήταν κι' αυτό τ'ο ασυμμετρικό μελάνι... Άλήθεια, σ'τα μαγαζιά δέν ύπαρχει πιά με-λάνι μαύρο; Οι περισσότεροι φί-λοι μου μου γράφουν με έσθυρο. Γι' αυτό θά τ'ους συστήσω να κα-τασκευάζουν μόνοι τους τ'ο καλύτε-ρο και τ'ο φτηνότερο: Πουλιέται σ'τα Φαρμακεία με σκόνη που λέ-γεται «bleu de Metelin». Ναγο-ράζουσ λίγα γραμμαρία απ' αυτή τ'η σκόνη, να τ'η ρίχνουσ σ'εμά μπουτίλια με ζεστό νερό, και να προσθέουσ και λίγη ζάχαρη. Θά κάχουσ έτσι ένα σκούρο μπλε με-λάνι, ζωηρότατο. "Όσο για τις ά-ναλογίες, θά τις βρωδν με τήν πρω-τή δοκιμή: "Όταν τ'ο μελάνι είναι πολύ πυκνό και σκούρο, άς ρίχνουσ νερό" διανείναι πολύ άραίο, άς ρί-χνουσ σκόνη. Και μία κουταλιά τ'ο γλυκού ζάχαρη σ'εμά μπουτίλια που χωρεί εκατόν πενήντα δραμια, είν-αι άρκετή.

Άλλη ήταν τότε ή δική σου πε-ρίπτωση, Νάουσοε, κι' άλλη της Άγνης Ψυχούλας. Γιατί, καθώς είδες, ή Άρεινή Αθή παραχω-ρούσε τη θέση της στην αδελφή της, κι' έτσι σ'τα Βραδεία έμενε μ'α θέση κενή, που τήν πήρε ή Άγνη Ψυχούλα χωρίς καμμία άνωμαλία. "Όσο για τ'η Συλλογή σου στον τόν Διαγωνισμό Ασκή-σεων, βεβαίωτατα που ήταν απ' τις καλύτερες, αλλά έτυχε να ύπαρ-χουσ καμποιές άλλες που τήν υπερέ-βαιναν. Βλέπετε άλλωτεσ πόσες Ά-σκήσεις σου δημοσιεύω σήμερα, για να ικανοποιηθής για τήν... κακοτυ-χία. Γιατί δέν τ'ο είπα και προχτές: Στους Διαγωνισμοουσ παίζει κάποιο ρόλο κι' ή τύχη.

Δέν πιστεύω να χάθηκε τ'ο κομ-μάτι σου, Μονογήτα Απολλών, δέν θά ήλθε άκόμα ή σειρά του. Για τ'ο θάνατο τ'ο Ψυχάρη έγραφα στο 44 φυλλάδιο άμείωσς μόλις ά-νηγγέσθη. Μην κοιτάς πότε έλαβεσ σου αυτό τ'ο φυλλάδιο, αλλά πότε έ-γραφα εγώ τήν Άλληλογραφία του. Λοιπόν, ή Άλληλογραφία τ'ο 44 φυλλαδίου έχει από πάνω ημερο-μηνία 1 Οκτωβρίου κι' άκριβώς τήν προηγούμενη μέρα — 30 Σε-πτεμβρίου, — πθανε ο Ψυχάρης στο Παρίσι. Νά τήν κοιτάζετε πάντα τήν ημερομηνία της Άλληλογρα-φίας σ'ε κάθε φυλλάδιο. Από πολ-λές άφορές μπορεί να σάς βγαή...

Χαίρω πολύ, Μεγαλομήτης Ψυ-παρής, που ήγνα ατία να συν-δεθής πνευματικά μ' ένα τόσο κα-

λό κορίτσι σάν τ'η Γελαστή Με-κροούλα. Κι' εν σάς χωρήσ τηρά «μια άπέραντη θάλασσα», που έ-γραψε αήριο; βουνό με βουνό δε σμί-γεται... Ναι, πολύ εχαριστώσ ε. κ. Φαίδων θά σου ύπόγραφε ένα του βιβλίο. Μπορείς μάλιστα να τ'ο τ' φέρης ή ίδια και να τ'ο πής εκεί-να που θά ήθελεσ να τ'ο γράφης, για να σου δώσ τ'η συμβολή του.

Δέν τ'οξαρα αυτό, Αδβάντα, ότι οι Διαπλοσοπούλεσ, σ' αυτό τ'ο Γυ-μνάσιο των Αθηνών, άποφοσιώτεσ να φορητέσ μαδρες, σμνές ποδιές, για να διακρίνετεσ από τις άλλες, που έρχονται «με βουκλ φορηματα, κοντά μονίκα και δαχτυλίδια...» Σωφιστώ κι' εγώ: ή μαύρη ποδιά είναι πιο κατάλληλη για μία μαθη-τρια Διαπλοσοπούλα. Ένα βραχιολά-κι ζωμής με τ'ο ρολόι της, κι' ένα δαχτυλίδάκι, δέν θά τ'αδύρισα και τόσο άταίριαστα... Άς είναι, όταν θά γίνη τ'ο Σήμα, θά τ'ο φορητέσ; και μ' αυτό θά διακρίνετεσ με κ'ο-θε φορησιά. Είδα τί έμορφα που πέρασεσ τ'ο κλόκαίρι. Καλό χει-μώνα τώρα και καλή πρόοδο.

Πάρα πολύ όρατο τ'ο γράμμα σου, Έξυπνούλα! Ναι, πολλά κομμάτια από τόν "Πιτσιρίκο" έ-χουσ τ'α γαλλικά Αναγνωματάρια τ'ων άνωτερων τάξεων. Άλλά κι'

από τη μία μεριά ήθελεσ να περνώ γρήγορα ή εβδομάδα, για να παίρ-νυσ τ'ο πλουσιότατο φεινένο φυλλά-διο", από τήν άλλη παρακαλοούσεσ ναργήση ο καιρός τ'ο σχολείο, γιατί τ'α μαθήματα δέν θά σάφιναν να καταγίνισαι τόσο μαζί μου...

Ο αδελφούλης κι' ή βαδλοπούλα, Άνεμώνη, θάρησαν βέβαια να γε-λούν με τ'ο "Σπίρο Μονάχο" της κυρά-Μάρθας, που και σένα θά σάρεση τ'ο ίδιο... Άλλά γιατί, παιδί μου, χαλάσεσ τ'ο γράφμα σου; Άλλη φορά, τ'α γράμματα σου ή-ταν τόσο καθαρά, εναγωνιστικά, που κανένας κόπος τ'ων ματιών δέν μου χαλάσεσ την εχαρίστηση. Τ'ο σημερινό κουράστικο πολύ ως να τ'ο διαδύω. Γιατί εντός από τήν ταχυγραφία, ήταν κι' αυτό τ'ο ασυμμετρικό μελάνι... Άλήθεια, σ'τα μαγαζιά δέν ύπαρχει πιά με-λάνι μαύρο; Οι περισσότεροι φί-λοι μου μου γράφουν με έσθυρο. Γι' αυτό θά τ'ους συστήσω να κα-τασκευάζουν μόνοι τους τ'ο καλύτε-ρο και τ'ο φτηνότερο: Πουλιέται σ'τα Φαρμακεία με σκόνη που λέ-γεται «bleu de Metelin». Ναγο-ράζουσ λίγα γραμμαρία απ' αυτή τ'η σκόνη, να τ'η ρίχνουσ σ'εμά μπουτίλια με ζεστό νερό, και να προσθέουσ και λίγη ζάχαρη. Θά κάχουσ έτσι ένα σκούρο μπλε με-λάνι, ζωηρότατο. "Όσο για τις ά-ναλογίες, θά τις βρωδν με τήν πρω-τή δοκιμή: "Όταν τ'ο μελάνι είναι πολύ πυκνό και σκούρο, άς ρίχνουσ νερό" διανείναι πολύ άραίο, άς ρί-χνουσ σκόνη. Και μία κουταλιά τ'ο γλυκού ζάχαρη σ'εμά μπουτίλια που χωρεί εκατόν πενήντα δραμια, είν-αι άρκετή.

Άλλη ήταν τότε ή δική σου πε-ρίπτωση, Νάουσοε, κι' άλλη της Άγνης Ψυχούλας. Γιατί, καθώς είδες, ή Άρεινή Αθή παραχω-ρούσε τη θέση της στην αδελφή της, κι' έτσι σ'τα Βραδεία έμενε μ'α θέση κενή, που τήν πήρε ή Άγνη Ψυχούλα χωρίς καμμία άνωμαλία. "Όσο για τ'η Συλλογή σου στον τόν Διαγωνισμό Ασκή-σεων, βεβαίωτατα που ήταν απ' τις καλύτερες, αλλά έτυχε να ύπαρ-χουσ καμποιές άλλες που τήν υπερέ-βαιναν. Βλέπετε άλλωτεσ πόσες Ά-σκήσεις σου δημοσιεύω σήμερα, για να ικανοποιηθής για τήν... κακοτυ-χία. Γιατί δέν τ'ο είπα και προχτές: Στους Διαγωνισμοουσ παίζει κάποιο ρόλο κι' ή τύχη.

από τη μία μεριά ήθελεσ να περνώ γρήγορα ή εβδομάδα, για να παίρ-νυσ τ'ο πλουσιότατο φεινένο φυλλά-διο", από τήν άλλη παρακαλοούσεσ ναργήση ο καιρός τ'ο σχολείο, γιατί τ'α μαθήματα δέν θά σάφιναν να καταγίνισαι τόσο μαζί μου...

Ο αδελφούλης κι' ή βαδλοπούλα, Άνεμώνη, θάρησαν βέβαια να γε-λούν με τ'ο "Σπίρο Μονάχο" της κυρά-Μάρθας, που και σένα θά σάρεση τ'ο ίδιο... Άλλά γιατί, παιδί μου, χαλάσεσ τ'ο γράφμα σου; Άλλη φορά, τ'α γράμματα σου ή-ταν τόσο καθαρά, εναγωνιστικά, που κανένας κόπος τ'ων ματιών δέν μου χαλάσεσ την εχαρίστηση. Τ'ο σημερινό κουράστικο πολύ ως να τ'ο διαδύω. Γιατί εντός από τήν ταχυγραφία, ήταν κι' αυτό τ'ο ασυμμετρικό μελάνι... Άλήθεια, σ'τα μαγαζιά δέν ύπαρχει πιά με-λάνι μαύρο; Οι περισσότεροι φί-λοι μου μου γράφουν με έσθυρο. Γι' αυτό θά τ'ους συστήσω να κα-τασκευάζουν μόνοι τους τ'ο καλύτε-ρο και τ'ο φτηνότερο: Πουλιέται σ'τα Φαρμακεία με σκόνη που λέ-γεται «bleu de Metelin». Ναγο-ράζουσ λίγα γραμμαρία απ' αυτή τ'η σκόνη, να τ'η ρίχνουσ σ'εμά μπουτίλια με ζεστό νερό, και να προσθέουσ και λίγη ζάχαρη. Θά κάχουσ έτσι ένα σκούρο μπλε με-λάνι, ζωηρότατο. "Όσο για τις ά-ναλογίες, θά τις βρωδν με τήν πρω-τή δοκιμή: "Όταν τ'ο μελάνι είναι πολύ πυκνό και σκούρο, άς ρίχνουσ νερό" διανείναι πολύ άραίο, άς ρί-χνουσ σκόνη. Και μία κουταλιά τ'ο γλυκού ζάχαρη σ'εμά μπουτίλια που χωρεί εκατόν πενήντα δραμια, είν-αι άρκετή.

Άλλη ήταν τότε ή δική σου πε-ρίπτωση, Νάουσοε, κι' άλλη της Άγνης Ψυχούλας. Γιατί, καθώς είδες, ή Άρεινή Αθή παραχω-ρούσε τη θέση της στην αδελφή της, κι' έτσι σ'τα Βραδεία έμενε μ'α θέση κενή, που τήν πήρε ή Άγνη Ψυχούλα χωρίς καμμία άνωμαλία. "Όσο για τ'η Συλλογή σου στον τόν Διαγωνισμό Ασκή-σεων, βεβαίωτατα που ήταν απ' τις καλύτερες, αλλά έτυχε να ύπαρ-χουσ καμποιές άλλες που τήν υπερέ-βαιναν. Βλέπετε άλλωτεσ πόσες Ά-σκήσεις σου δημοσιεύω σήμερα, για να ικανοποιηθής για τήν... κακοτυ-χία. Γιατί δέν τ'ο είπα και προχτές: Στους Διαγωνισμοουσ παίζει κάποιο ρόλο κι' ή τύχη.

Δέν πιστεύω να χάθηκε τ'ο κομ-μάτι σου, Μονογήτα Απολλών, δέν θά ήλθε άκόμα ή σειρά του. Για τ'ο θάνατο τ'ο Ψυχάρη έγραφα στο 44 φυλλάδιο άμείωσς μόλις ά-νηγγέσθη. Μην κοιτάς πότε έλαβεσ σου αυτό τ'ο φυλλάδιο, αλλά πότε έ-γραφα εγώ τήν Άλληλογραφία του. Λοιπόν, ή Άλληλογραφία τ'ο 44 φυλλαδίου έχει από πάνω ημερο-μηνία 1 Οκτωβρίου κι' άκριβώς τήν προηγούμενη μέρα — 30 Σε-πτεμβρίου, — πθανε ο Ψυχάρης στο Παρίσι. Νά τήν κοιτάζετε πάντα τήν ημερομηνία της Άλληλογρα-φίας σ'ε κάθε φυλλάδιο. Από πολ-λές άφορές μπορεί να σάς βγαή...

Χαίρω πολύ, Μεγαλομήτης Ψυ-παρής, που ήγνα ατία να συν-δεθής πνευματικά μ' ένα τόσο κα-

λό κορίτσι σάν τ'η Γελαστή Με-κροούλα. Κι' εν σάς χωρήσ τηρά «μια άπέραντη θάλασσα», που έ-γραψε αήριο; βουνό με βουνό δε σμί-γεται... Ναι, πολύ εχαριστώσ ε. κ. Φαίδων θά σου ύπόγραφε ένα του βιβλίο. Μπορείς μάλιστα να τ'ο τ' φέρης ή ίδια και να τ'ο πής εκεί-να που θά ήθελεσ να τ'ο γράφης, για να σου δώσ τ'η συμβολή του.

Δέν τ'οξαρα αυτό, Αδβάντα, ότι οι Διαπλοσοπούλεσ, σ' αυτό τ'ο Γυ-μνάσιο των Αθηνών, άποφοσιώτεσ να φορητέσ μαδρες

